ҺУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 3 (7033)
ЯНВАРИИН 5
СРЕДА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха

Машинно-тракторна станцинууд болбол колхозно байгуулалтын индустриальна база, мүнөө үедэ колхозно үйлэдбэрине хүгжөөлгын шиидхэхы хүсэн болонхой. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор машинно-тракторна станцинуудта саг үргэлжын кадрнууд бии болгогдоһон юм. Энэ хадаа МТС-үүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай байгаа.

Хүдөө ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ республикын машинно-тракторна станцинууд колхозуудай ниитын ажахые хүгжөөн дэбжээхэ талаар горьтой хүдэлмэри хээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ механизаторнуудай хүсөөр зуу гаран мянган гектар шэнэ газар хахалагдажа элдүүрилэгдээ. Олон колхозууд машинно-тракторна станцинуудай туһаламжатайгаар полинуудай, сабшалангай ургаса дээшэлүүлһэн, малай тоо толгой олошоруулһан, ашаг шэмысэнь ехэ болгоһон байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ олон колхозууд овощной, тэжээлэй культурануудые, хартаабха тарижа ургуулха агрономическа шэнэ аргануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, һайн ургаса абаа юм.

Республикын хүдөө ажахын гол һалбари малажал болоно. Тиимэһээ колхозууд малажалай продукцинуудые — һү, тоһо, мяха, нооһо гэхэ мэтые гүрэндэ ехээр үгэдэг болохо уялгатай. Эгээл нимэһээ малай тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта тэрэнэй ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ зорилго колхозуудай үмэнэ табигданхай. Энэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд шиидхэхы үүргэтэй. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй харьяата колхозууд малажалай барилга үргэнөөр ябуулһан байна. Тиигэжэ эндэхи колхозуудта хэдэн олон типовой байранууд баригдаад мүнөө тэндэ малнууд үбэлжэжэ байна. Энээнтэй хамта мүн бусад барилганууд бодхоогдоо. Электростанци, складууд, силосно башнинууд олоор баригдаа. Эндэхи колхозууд барилгын шулуу ехээр хэрэглэһэн байна. Эдэ бүгэдэ хадаа МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ туһаламжын хүсөөр бүтээгдээ юм. Мүн энэ аймагта үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохын тулада хүдэлмэри ябуулагдаһан, ябуулагдажашье байна. Гадна сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор Иволгын, Саянтын, Гашейн МТС-үүд горьтой хүдэлмэри хэһэн юм. Үнгэрэгшэ хабартаа, зундаа эдэ МТС-үүд уһалуурнин системэ бариһан, сабшалангай газар үргэдхэхэ зорилгоор бургааһа бороложотой газар сэбэрлэһэн байна. Эдэ бүгэдэ хадаа малажалые дам саашадань хүгжөөхэ зорилгоор шухала асуудалнуудые шиидхэхын тулада хэгдэжэ байһан ажал гээшэ.

Энээнтэй хамта республика дотор юрэнхыдөө малажал ехэ гээгдэлтэй байна гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Үшөөл олон МТС-үүд энэ һалбариие хүгжөөхэ хэрэгтэ багаар туһална, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй, малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие хүсэд механизацилнагүй, олон түхеэрэлгэнүүд фермэнүүдтэ миин хэбтэнэ. Жэшээнь, Кяхтын, Бага-Куналейн, МТС-үүд мүнөө сагай эрилтын ёһоор ажалаа шэнэдхэн табижа шадаагүй, колхозуудайнгаа ажахые халирхайгаар хүтэлбэрилһөөр зандаа. Үнгэрэгшэ жэлэй ажалайнь дүнгүүд энээниие гэршэлнэ. Эдэ МТС-үүдэй харьяата колхозуудта малажалһаа тон багахан продукци абтаһан байгаа, тэжээлэй база байгуулха, малажалай барилга хэхэ мэтын шухала хүдэлмэринүүд мүртэйгөөр ябуулагдаагүй.

Мүнөө республикын колхозууд болон совхозуудта малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үе ябажа байна. Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэһөө гадна үбэлэй сагта тэдэнһээ шадаал һаа ехэ ашаг шэмэ абаха зорилго колхозууд болон совхозуудай үмэнэ табигдана. Үбэл болохолоор олон газарта үнеэдээ мүртэйгөөр һаахаяа болидог байна. Энэ тон буруу. Мүнөө түрүү фермэнүүд болон колхозууд үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэһэн байна. Энэ хүдэлмэриие үбэл зунгүй ябуулха шухала.

Мүнөө олон аймагуудай колхозуудта малай үбэлжэлгэ бэрхэшээлтэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Машинно-тракторна станцинууд энэ шухала хүдэлмэридэ гол анхаралаа хандуулха, хүдэлмэришэдые колхозуудта гаргаха ёһотой. Түбхын түрүүндэ бии байһан үбһэ, солоомо, концентрированиэ тэжээлые буйлуулан бэлэдхэжэ малда эдюулхэ хэмжээ абаха хэрэгтэй. Тиихын тулада МТС-үүд бии байһан кормозапарнигуудаа бултыень хүдэлгэхэ, бүдүүн тэжээлые хэршүүлхэ, бэлэдхүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ уялгатай. Энээнтэй хамта үбэлэй сагта машинно-тракторна станцинууд малажалай барилга эрхилхэ, сабшалангай газар дээрэ тошон халяажа, мүльһэ суглуулха хүдэлмэриие эмхидхэхэ ёһотой.

Манай эндэ нарин, нарибтар нооһотой хони үсхэбэрилгэ хадаа шухалын шухала зорилго болоод байна. Тиимэһээ МТС-үүд, тэдэнэй мэргэжэлтэд олзо доход ехэтэй энэ һалбариие хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха ёһотой. Хонидой, илангаяа үүлтэртэ хонидой үбэлэй харууһа, түл абалга зүбөөр эмхидхэхэ шухала.

Орооһо тарияанай ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээһэнэй үндэһэ һуури дээрэ малай тоо толгой олошоруулагдаха, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлэгдэхэ байна. Тиимэ хадань хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургаса дээшэлүүлхын тулада МТС бүхэн хабарай полевой хүдэлмэридэ һайнаар бэлэдхэхэ, баян техникээ хүсэдөөр ашаглахын тулада трактор, машинануудаа һайнаар заһабарилха уялгатай.

1955 оной хүдөө ажахын хүдэлмэридэ эрхим һайнаар бэлэдхэхын тулада мүрысөө үүсхэһэн Бичурын механизаторнуудай жэшээгээр социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, колхозуудай экономикые саашадань бэхижүүлхын түлөө республикын МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд шармайн тэмсэхэ ёһотой.

Үбэлэй хүйтэндэ малаа һайнаар харууһалая, нүхэд малшад!

Малаа тарганаар ондо оруулхын түлөө тэмсэнэбди

Эбэртэ бодо малай манай фермэ 1952 оной намар эмхидхэгдэһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо үбэлэй сагта хүшэр хүндэ байдалтай нэгэнтэ бэшэ ушарбашье, үбэлжэлгые жэл бүри амжалтатайгаар үнгэргэжэ, малаа тобир тарганаар бэлшээридэ гаргадаг болонхойбди.

Үбэлэй сагта шэнээ тамираа гээгээгүй малнууд зундаа ашаг шэмэ ехэтэй байдаг гэжэ мэдээжэ. Үнеэдэй һү үгэлгые эрид дээшэлүүлхын зорилгоор тугалнуудые эхэһээнь таһалан түлжүүлхэ шэнэ арга хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар һүүлшын 2 жэлэй турша соо манай фермэ колхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Бүхы фермээрээ ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааһан байнабди. Тиихэдэ би үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һаагааб.

Малай ашаг шэмэ үгэлгэ мал харюулагшын ажалһаа нилээд дулдыдадаг. Юуб гэхэдэ, малые һайн бэлшээридэ зүбөөр бэлшээхэ, саг соонь уһалха тон шухала юм. Энээниие ойлгоһон манай фермын мал харюулагша Дондок Цыренов ажалдаа тон хэшээлтэйгээр хандадаг. Тэрэ хадаа малаа һайн хагда ногоотой газарнуудаар, үбэлэй сагта үндэр хадын үбэр талаар бэлшээдэг юм. Харин зун, намарай сагта үбэр газарай ногоондо малнуудаа үсөө ябуулдаг байна. Зунай үедэ ехэнхидээ уһа горхонуудта дүтын бэлшээринүүдтэ малаа адуулдаг.

Үбэлэй сагта элдэб бэрхэшээлнүүдтэй ушархагүйн тула манай фермын һаалишад халуун намарһаа малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ эхилдэг юм. Үнгэрэгшэ намар һаалишан бүхэн тус тустаа 150—200 центнер хүрэтэр элдэб янзын бүдүүн тэжээл бэлдээ.

Энэ жэлдэ үбһэ тэжээл хомор тула һайн шанартай үбһэн тон багаар хубаарилагдаһан байна. Тиимэһээ ехэнхидээ солоомо болон бусад тэжээл буйлуулагдажа, амталагдажа малда үгтэнэ. Гадна, үглөөнэй һаалгын һүүлээр, малнуудай үдэртөө 3—4 саг соо бэлшээридэ гарана. Энэ жэлдэ манай нютагта саһан ехээр ороогүй. Тиигэжэ тарияанай полинууд дээрэхи үбһэ, солоомо саһанда ехээр дарагдаагүй туладань малнуудаа мүнөө тэндэ бэлшээнэбди.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилгын табигдаад байхада, тэжээлэй һайн база байгуулха хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха ёһотойбди. Гэбэшье, энэ хэрэгтэ колхозой правлени анхаралаа хүсэд хандуулнагүй. Колхозой правлени малай уһалуури һайжаруулха, тошон халяаха гэхэ мэтын шухала хүдэлмэринүүдые хэрэгсээнэгүй гэхэдэ болохо. Тэрэшэлэн үбэлдөө сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри мүнөө хүртэр эхилээдүй, нэгэшье шарга наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Гадна, колхозоймнай правлени бэлшээриие зүбөөр хубаарилхын түлөө оролдолго гаргадаггүй. Тэрэнэй эсэстэ һаамхай үнеэдэй ябаха бэлшээри дээрэ заримдаа адуун һүрэгүүд бэлшэжэ ябадаг байна. Манай колхозой зоотехник нүхэр Фильков бэлшээриие зүбөөр хубаарилха, элдэб малай бэлшэхэ таатай бэлшээринүүдые заажа үгэхэ уялгатай байгаа. Теэд, энэ нүхэр энээн тушаа оройдоо анхаралаа хандуулдаггүй.

Малайнгаа үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхын, үбэлэйшье сагта һү ехээр һаахын түлөө оролдонобди. Манай фермын һаалишад Цымпилма Дугаржапова, Дулгар Будаева, Дулгар Очирова, Долгоржап Жигмитдоржиева гэгшэд һү ехэтэй үнеэдээ амяарлажа, һайн тэжээл үгөөд, намарайхиһаа бага бэшэ һү һаажа байна.

Манай фермын һаалишад ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 3—3 центнер һү абаа. Тиихэдэ намда ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 675 килограмм һүн үгтэһэн байна. Гадна, би энэ жэлдэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэ хаража ерээб.

Малайнгаа үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ, 1955 ондо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1200 литр һү бүхы фермээрээ һааха социалистическэ уялга абаад, тэрэнээ бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Рыгзен Бадмаева, Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалишан.

Колхозой хонин һүрэг олошорно

Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз хонин һүрэгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Тиимэһээ хонидой тоо толгойе олошоруулхатай хамта, тэрэнэй үүлтэр һайжаруулха тухай оролдолго гаргагдадаг. Энэ колхоздо эхэ хонидой 9 отара бии. Тэдэ отаронуудта һайн үүлтэрэй хусанууд табигданхай. Мүнөө үедэ колхозой хонид гол түлэб нарибтар ба шэрүүбтэр нооһотой болонхой. Эндэ хонидые искусственнаар үрэжүүлжэ, колхоз олонхи хурьгадаа үбэлэй сагта абадаг боложо байна. Тэрэнэй ашаар хурьгадынь хоролтогүйгөөр мал болгогдодог.

Тэрэшэлэн хонидые тэжээлээр болон һайн байраар хангаха тухай бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус бүридөө 650 толгой хонидой байха 2 типовой байра нэмэгдэжэ баригдаа. Үбэлэй үедэ хонидтоо эдюулхэ витаминна тэжээл ехээр бэлэдхэгдээ. Хонидһоо нооһо ехээр хайшалдаг болоһоной ашаар 1954 ондо гүрэндэ нооһо тушааха түсэб 136 процент дүүргэгдээ. Хони үсхэбэрилгэһөө ехэ олзо абтана. Хэрбээ 1953 ондо 310.129 түхэригэй олзо абтаһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ оной 9 һара соо 352.293 түхэриг ороо.

Тус колхоздо хони харууһалга дээрэ хүдэлмэриложэ байһан олон жэлэй дүй дүршэлтэй малшад олон. Жэшээлхэдэ, нүхэр Цырендоржиев ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 100 толгой хони бүриһөө 100 хурьга абаһан, томо хонидһоо 3,150 грамм нооһо хайшалһан байна. Тиихэдэ хонишон Дарижапова хонидые үрэжүүлэгшэтехнигээр хүдэлмэрилхэ зуураа, отондо оруулһан хонидойнгоо 97 процентыень түрүүлээ. Тэрэ хадаа 100 толгой хонидһоо 101 хурьга абаһан, 3.200 грамм нооһо хайшалһан байна.

Колхозой гэшүүд хонин һүрэгые хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээябуулгануудые хараалаа. Энэ жэлдэ колхозой хонидой тоо толгой 17.400, 1956 ондо 24.000 толгой хүргэгдэхөөр хараалагдаба. Мүн хонидойнгоо байрые үргэдхэжэ, 5 шэнэ байра бариха, тэжээлэй базые бэхижүүлэн, 700 гектар талмай дээрэ овёс, 1500 га талмай дээрэ нэгэ жэлэй нюгоо тариха гэжэ шиидэнхэй.

М. Барадиев-Михайлов.

Тэжээлээ гамгүйгөөр гаргашална

Яруунын аймагай олонхи колхозууд ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй һэн. Тиимэһээ үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө тэжээлээ гамтайгаар гаргашалхын түлөө оролдохо ёһотой байгаа. Гэбэшье, үбһэ тэжээлээ үрингүй, дэмы гаргашалангүй, малаа зүбөөр эдеэлүүлжэ, ондо оруулхын түлөө нэгэшье колхоз шангаар тэмсэнэгүй.

«Коммунизм» колхозые абаад үзэе. Энэ колхозой нэгэшье фермэдэ кормушка түхеэрэгдээгүй. Үбһэ, зелёнкоёо малда ямаршье нормогүйгөөр эдюулнэ. Тиихэдэ малшан бүхэн хаража байһан малдаа шадаал һаа ехэ юумэ эдюулхые оролдоно. Тиимэ дээрэһээ малда үгэһэн тэжээлэйнь зарим хуби эдигдэнгүй үлэжэ, үригдэнэ. Эбэртэ бодо мал эдеэлүүлхэдээ үбһэ солоомыень холижо үгэхэ ёһотой байһан аад, үбһөө гамнангүй, солоомогүйгөөр эдюулнэ. Зоотехнигүүд тэжээлэй рацион зохёожо, малай нормо зохёогоодүй. Зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд ехэнхидээ колхозуудай фермэнүүд дээрэ байха ёһотой аад, үсөө ябана.

Маленковой, Карл Марксын нэрэмжэтэ болон «Улаан туяа» колхозуудта мүн иимэ дутагдал үзэгдэнэ. Үнгэрхэдөө үбһэ тэжээлынь хулгайлагдана.

Олохон колхозуудай полинууд дээрэхи солоомо һурилэгдэнгүй, малда эдигдэжэ байна. Тэрэшэлэн һуритэй үбһэ, зелёнконь хоройлогдонгүй, малда эдюулэгдэнэ.

Ниитынгээ малай тэжээлэй запасta иимэ эзэн бусаар хандаха ябадалай гаража байһан тухай асуудал үнгэрэгшэ оной ноябрь һарада КПСС-эй айкомой пленум дээрэ харагдаһан болобошье, нэгэшье колхозой түрүүлэгшэ тэрээнһээ тобшолол хэжэ, дутагдалаа зайсуулха тушаа хэмжээ абаагүй байһаар. Фермэнүүд дээрэ ёһотой гурим хэзээ байгуулагдаха юм гэжэ Яруунын колхозуудай түрүүлэгшэнэр болон МТС-үүдэй директорнүүдһээ асуугдана.

Б. Иванов.

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гэшүүд хамтынгаа ажахые жэл бүри түргөөр хүгжөөнэ. Энэ колхоз үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдээр БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Мүнөө колхозой гэшүүд ниитынгээ малай үбэлжэлгые гээлтэ хоролтогүйгөөр, эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада оролдосотойгоор ажаллажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнгэрэгшэ жэлдэ даажа байһан нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааһан колхозой һаалишан Намжил Ендонова.

А. Мантаевай фото.

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл

Агитационно хүдэлмэри таһалгаряагүйгөөр ябуулагдана

ИВОЛГА. Һунгуулиин Доодо Иволгын участок «Коминтерн» колхозой клуб соо түхеэрэгдэнхэй. Мүн эндэнь тус участогай агитпункт хүдэлмэрилнэ. Арадай сүүдүүдые һунгаһан үдэрһөө хойшо тус агитпункт үргэлжэ хүдэлмэрилһөөр байгаа. Клубынь дулаахан, лозунг, плакат, портредүүдээр шэмэгдэнхэй. Тэндэ газетэ, журнал, ном дэбтэрнүүд олон, шатар, даам, домино, биллиард бии. Колхозой парторганизациин ба правлениин орган «Победа» гэжэ ханын газетэ саг соогоо гаргагдажа байдаг.

Агитколлективэй 18 агитатор тус тустаа даажа абаһан участогуудтаа неделидээ 2—3 дахин ябажа, һунгалта тухай Дүримые һунгагшадта тайлбарилан ойлгуулжа байна. «Коминтерн» колхозой зоотехник нүхэр Будаева, тарияанажалай 3-дахи бригадын бригадир нүхэр Гырылов, комсомолец Данзанов гэгшэд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие илангаяа эдэбхитэйгээр ябуулна.

Партийна организациин секретарь нүхэр Ринчинов агитаторнуудай хүдэлмэриие хододоо хинан шалгажа, тэдэнэртэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхые оролдодог. Энэ зорилгоор недели бүридэ семинар хэжэ, теоретическэ болон методическа темэнүүдээр лекцинүүдые уншадаг, эрхим агитаторнуудай дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө хэдэг. Мэнэ һаяхан «Советскэ хүнэй моральна шэнжэ түхэл тухай» гэһэн темээр лекци эндэхи һургуулиин багша нүхэр Баторова уншаһан байна.

Һунгуулиин кампанитай дашарамдан колхознигуудай политическэ болон ажалай эдэбхи хэшээл улам бүри дээшэлжэ, тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ, мүн малай үбэлжэлгые үнгэргэлгэ дээрэ бүри ехэ амжалтанууд туйлагдана. Мүнөө «Коминтерн» колхозойхид ерэхэ хабарай тарилгада гүйсэд хүрэхэ үрэһэ хаажа, тэрэнээ сэбэрлээд, тарилгын шанарта хүргэжэ байна.

Р. Баев.

Олондо хүндэтэй агитаторнууд

Сэлэнгын уһанзамшад һунгалтын үдэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гэжэ шиидээ. Союзна болон автономно республикануудай Верховно Соведүүдтэ, мүн нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада зорюулагдаһан хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд болон албахаагшадай суглаанууд Улан-Удын пристаниин коллективүүдтэ боложо байна.

Суглаануудта хабаадагшад үнгэрһэн жэл соо хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые гаргаха зуураа, шэнэ жэлдэ шэн зоригтойгоор ажаллажа, табадахи табанжэлэй программые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхаар бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

Эндэхи парторганизациин агитаторнууд РСФСР-эй ба БМАССР-эй Конституцинуудые, мүн һунгалтанууд тухай Дүримүүдые ажалшадта ойлгуулжа эхилээ. Диспетчер-коммунистка Александра Мохомова, линейнэ механик Владимир Кравцов болон бусад агитаторнууд хүндэтэ уялгадаа харюусалгатайгаар хандана.

Эрхимүүдэй нэгэн

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехүүдээр һунгуулиин урда тээхи суглаанууд боложо байна. Тус заводой главна технологой таһагай коллективэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Индустриальна округой комиссиин составта өөрынгөө түлөөлэгшые эльгээхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Тус суглаае нээһэн цехын партийна эхин организациин секретарь нүхэр Пшенов гэгшэ суглаанда хабаадагшадые һунгалта тухай Дүримтэй танилсуулха зуураа, инженер-технолог Иван Антонович Владимиров гэгшын кандидатурые тус комиссиин составта дэбжүүлхэ гэжэ дурадхаа.

Энэ дурадхалые нүхэд Титов, Щеглаков болон бусад халуунаар дэмжэбэ.

М. Власьевский.

Узбекистанай урда районуудта хабарай тарилга эхилбэ

ТЕРМЕЗ, январиин 3. (ТАСС). Узбекистанай урда районуудта дулааржа, Байсунска районой «Гайрат» ба Энгельсын нэрэмжэтэ, Ширабадска районой «Кзыл Кахраман» колхозууд үсэгэлдэр түрүүшын хэдэн зуугаад гектарта хабарай шэнинсэ тариба. Сары-Ассийска ба Шургинска районуудай хүдөө ажахын артельнүүд мүнөөдэр орооһото культурануудые тарижа эхилээ.

Албахаагшад сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажалладаг болоо

МИНСК, январиин 3. (ТАСС). Минскэ тракторна заводой захиргаанай аппарадай 30 гаран хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэридэ хүдэлмэрилдэг болобо. Техническэ хангалгын таһагай агент нүхэр Безбородов газо-гагнууршаар хүдэлмэрилнэ. Складые даагша нүхэр Меркуль, диспетчернүүд нүхэд Кунцевич, Смачников гэгшэд слесарна хэрэгые шудалжа байна. Станок дээрэ хүдэлмэрилдэг болоһон бүхы албахаагшадта зорюулагдан техническэ һуралсал эмхидхэгдээ. Дүршэл ехэтэй мастернууд болон үйлэдбэриин түрүүшүүл тэдэнэрые шефтээ абаһан байна.

Минскэ автомобильна заводто урдань албахаагшад байһан 40 гаран хүн мүнөө үйлэдбэриин мэргэжэлнүүдые шудалжа байна.

Чкаловай нэрэмжэтэ инструментальна заводто, нарин сэмбын комбинадта болон городой бусад предприятинуудта олон албахаагшад сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилдэг болобо.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИИН ЗАРЛАЛ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин центральна комисси Улан-Удэ городто, Соведүүдэй 1-дэхи байшангай нэгэдэхи дабхарта, 6-дахи номерой комнато соо байраланхай.

Телефонуудынь 3—64 ба 79 номернуудтай.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүдөө ажахын гол шухала асуудалнуудые зоримгойгоор шиидхэхэ

Аймагай партийна конференциһээ

Кяхтын аймагай партийна конференци боложо үнгэрөө. КПСС-эй айкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хэлээ.

Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхэ тухай партиин ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска, июньскэ Пленумүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлхэ талаар Кяхтын аймагай колхозууд, машинно-тракторна станцинууд ажахын үнгэрэгшэ жэл соо зарим тэды амжалта туйлаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Энээнтэй хамта элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ, тэрэнние хүтэлбэрилгэдэ бии байһан дутагдалнуудые элирүүлһэн, колхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрине саашадаа эрид һайжаруулхын тулада гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ тухай тэмдэглэһэн байна. Шэнэ эрилтын ёһоор аймагай колхозууд, МТС-үүд хүдэлмэридөө эрид хубилалта үшөөл хэжэ шадаагүй. Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд энээниие тодорхойлон гэршэлнэ. Аймагай колхозуудай ажахын гол һалбари малажал юм. Теэд энэ һалбари тон хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэнэ гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозууд малажал хүгжөөхэ түсэбөө гансахан эбэртэ бодо малаар дүүргэбэшье, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлжэ шадаагүй. Аймагай колхозууд үнеэн бүриһөө оройдоо 580 литр һү һааһан байна.

Мүн малажалай эгээл ашаг ехэтэй һалбари—хони үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ хонидой тоо оройдоо 14,5 процентээр олошороо. Аймагай колхозууд 100 эхэ хонин бүриһөө минил 68 хурьга абаа. Хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана.

Юрэнхыдөө хони үсхэбэрилгын хангалтагүйгөөр эрхилэгдэдэг дээрэһээ олзо доходынь бага байна. Гэбэшье, энэ һалбариин ашаг ехэтэй байһыень колхозуудай дүй дүршэл харуулна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Маленковой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд хонидой гансахан нооһоноо 200—250 мянган түхэригэй олзо абаһан байгаа. Хони үсхэбэрилгын аша туһатай, олзо доходтой байһые бултадаа мэдэрдэг болобошье, энэ һалбарине саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ ёһотой оролдолго гаргадаггүй. Малажал эрхилхэ түрүү арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй, эдээниие хэрэглэхын тулада зохихо эрхэ байдал байгуулагданагүй гэжэ үгэ хэлэгшэд **Афанасьев, Доненко, Артомонов** гэгшэд хэлээ.

Аймагай колхозуудай ажахын гол һалбариин хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэжэ байһанай түлөө машинно-тракторна станцинуудта ехэ эрилтэ конференци дээрэ хэгдээ. Машинно-тракторна станцинууд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ эрид хубилалта хэжэ шадаагүй. Эдэнэр колхозно үйлэдбэрине үнэхөөрөө эмхидхэгшэ, хүтэлбэрилэгшэ болоодүй, колхозуудай ажахые саашадань хүгжөөхын тулада гол шухала асуудалнуудые зоримгойгоор шиидхэнэгүй. Малда тэжээлэй база байгуулха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Кяхтын аймагта сабшалангай ба бэлшээриин газар һайжаруулжа, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлжэ боломоор ехэ арга боломжо бии. Сабшалан уһалхын тулада Сэлэнгэ ба Сүхэ мүрэнүүдэй уһа хэрэглэхэ, эдэ мүрэнүүд ба бусад гол горхон шадарай газарнуудые эдлүүриин газар болгохо, мүн уһалууриин системэ бариха, сабшалан үтэгжүүлхэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулха шухала болоод байна. Тиигээгүйдөө малажалай саашанхи хүгжэлтэ хангахын аргагүй. Мүн энээнтэй хамта малажалай барилгые саашадань үргэлжэлүүлхэ, тиигэжэ ойрын 2—3 жэлэй турша соо бүхы малнуудые типовой байрануудаар хангаха шухала. Мүн тэжээлэй болон силосно культурануудай ургаса дээшэлүүлхын тулада зохихо хэмжээнүүд абтаагүй. Энээнэй гэмээр малда шэмэтэ тэжээл багаар бэлэдхэгдэһэн байна. Малажалай хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэжэ байһанай гол шалтагаанууд имагтал эдэ болоно. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, машинно-тракторна станцинуудай директорнууд, тэдэнэй партийна организацинууд, мүн райоинно партийна организаци хүдөө ажахые хүгжөөлгын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхын тулада колхознигууд болон механизаторнуудые элсүүлээгүй, зохихо хэмжээнүүдые абаагүй гэжэ делегадууд **Воронцов, Карелов, Вельвер** болон бусад тэмдэглээ.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые һайнаар хүдэлмэрилүүлхэ, тэдэнэй үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ тухай элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тусгаар тэмдэглээ. Малажал эрхилэлгын түрүү аргануудые нэбтэрүүлхэ, малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулха хэрэгтэ зоовэтеринарна мэргэжэлтэд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Аймагай колхозуудта малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ конференци дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Аймагай олон колхозуудта малай үбэлжэлгэ бэрхэшээлнүүдтэйгээр үнгэргэгдэжэ байна. Маленковой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта мүнөөнһөө малай гарзалха ушар үзэгдэнэ. Үбһэ тэжээлээр хомор байбашье, олон колхозуудта тэрэниие арьбалха, уридшалан буйлуулан бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй, кормозапарнигууд хүдэлгэгдэнэгүй. Машинно-тракторна станцинууд малай үбэлжэлгэ үнгэргэхэ хэрэгтэнь колхозуудта бага туһаламжа үзүүлнэ гэжэ делегадууд **Цыремпилов, Агафонов** гэгшэд хэлэбэ.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэмнай колхозуудай экономикые саашадань бэхижүүлхэ гэһэн зорилготой, ондоогоор хэлэхэдэ, үбэлэй сагта малажалһаа шадаал һаа ехэ продукци абаха гэһэн удхатай гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. МТС-үүд, колхозууд энэ зорилгые бэелүүлхын тулада тэмсэхэ уялгатай.

Колхозуудые ажахын-эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхын тулада хүдөө ажахын артельнүүдые хүтэлбэрилэгшэдөөр, илангаяа бригадирнууд болон фермэнүүдые даагшадаар шадабаритай бэрхэ хүнүүдые табиха хэрэгтэй гэжэ делегадууд **Цыремпилов, Филатов** болон бусад хэлээ. Машинно-тракторна станцинуудай директорнууд, МТС-эй зонодохи партиин айкомой бүлэг хүдэлмэрилэгшэд колхозуудай бригадирнууд, фермэнүүдые даагшанарые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

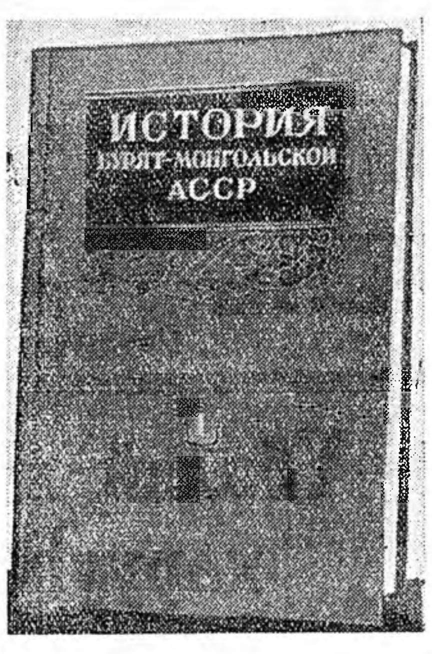
Тоосоото үе соо партийно-политическэ, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэрие муугаар ябуулаа гэжэ конференциин делегадууд партиин айкомой эмхидхэлэй, пропаганда ба агитациин таһагуудые шүүмжэлээ. Колхозой үйлэдбэридэ тон үсөөхэн коммунистнууд хүдэлмэрилнэ. Партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг, тэрэнние даагша нүхэр Багадаев арад зоной дунда ойлгуулалжын хүдэлмэри һайнаар ябуулхын тулада зохихо хэмжээ абадаггүй. Теэд политическэ хүдэлмэрие һайжаруулха тухай нүхэр Багадаев оло дахин найдуулдаг байгаа гэжэ делегат **Цикало** хэлээ.

— Арад зоной дунда ойлгуулалжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха гээшэ ажахын амжалта туйлахада туһална, — гэжэ делегадууд **Перевалов, Мамурков** болон бусад тэмдэглээ. Хүдөөгэй зоной дунда, илангаяа малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха шухала.

Конференци зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа тогтоол баталан абаа. КПСС-эй айкомой шэнэ составые һунгаа.

* * *

Конференциин һүүлээр болоһон партиин айкомой эмхидхэлэй пленум дээрэ КПСС-эй айкомой секретарьнуудаар нүхэд **А. У. Модогоев, И. И. Мамурков, Т. И. Ермолаев, И. П. Зинченко** гэгшэд һунгагдаа.

Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институт 1954 оной һүүл багта «БМАССР-эй түүхын» нэгэдэхи томые хоёрдохёо заһабарилан хэблэжэ гаргаба. Энэ ном дотор ехэхэн хубилалтанууд оруулагданхай. XIX ба XX зуун жэлнүүдэй түүхэдэ зорюулагдаһан бүлэгүүд дотор ажахые шэнжэлэн харуулһан баримтанууд ехээр нэмэгдэбэ. Тиихэдэ бүри эртэ урда сагай түүхые харуулһан бүлэгүүд нэгэ багаар хаһагданхай.

Дурсагдаһан ном соо гансахан бурядуудай түүхэ тухай бэшэ, харин Байгалай хоёр эрьеэр ажаһуудаг байһан бүхы хүн зоной түүхэ тухай хэлэгдэнэ.

Ном дотор олон зурагууд бии.

Б. Цыбиков.

„Улаан Бургалтай" колхоздо

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Нүхэр Ухиновай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын коллектив Бургалтайн МТС-эй эрхим бригадануудай нэгэниинь юм. Тэдэнэр гансашье һайн мэргэжэлтэй механизаторнууд бэшэ, харин эрхим дархашуул байһанаа харуулбад. Тус бригадынхид һаяхан колхоздо хонидой ба хурьгадай байрануудые барижа, ашаглалгада оруулаа.

АЙЛ БҮХЭН ГАЗЕТЭ ЗАХИБА

Колхозой һууринай 300 гаран айл бүхэн центральна, республиканска ба аймагайнгаа газетэнүүдые, элдэб журналнуудые захиба.

Энээнһээ урдахи жэлнүүдтэ орходоо тус колхозой гэшүүд газетэ олоор захяа. Энэнь колхознигуудай культурна эрилтэнүүдэй ургажа байһание гэршэлнэ.

ЭМНЭЛГЫН САНАТОРИ НЭЭГДЭБЭ

Ажалшадай элүүр энхэ байдалые улам һайжаруулха зорилгоор эмнэлгын тусгаар эмхи зургаануудай тоо аймаг дотор жэл бүри олошоруулагдана. Һаяхан колхозой дэргэдэ тусгаар санатори нээгдээ. Энэ санаторидонь түрүүшын 12 хүн ерээд амаржа, бэеэ аргалуулжа байна. **Д. Буянаев.**

Коммунистнуудай һуралсал зүндөө орхигдошонхой

Партиин Сэлэнгын айком партийна һуралсалые хүтэлбэрилнэгүй

Селендумын моторо-заһабарилгын заводой партийна эхин организаци коммунистнуудай политическэ һуралсалые һулаар хүтэлбэрилнэ. Эндэ партиин түүхые шудалха гол түхэлэй нэгэдэхи жэлэй кружок эмхидхэгдэһэн байна. Энэ кружогто 13 коммунистнууд һуралсахаар хараалагдаа һэн. Партийна суглаан дээрэ нүхэр Осовский энэ кружогые хүтэлбэрилхөөр томилогдоһон юм. Гэбэшье, коммунист Осовский мүнөө хүрэтэр нэгэшье заняти үнгэргөөгүй байһаар.

—Минии пропагандистаар хүдэлмэрилхэ аргамни үгы. Профсоюзна организациин хүтэлбэрилэгшэнь гээшэб, хоёр даалгабари дүүргэхэгүйб, энээн тушаа парторганизациин секретарь нүхэр Глазковто, партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Поповто хэды дахин хэлэһэн байнаб, эдэнэр ямаршье хэмжээ абанагүй, —гэжэ Осовский хөөрэнэ.

Заводой партийна эхин организациин секретарь Глазков тус кружогто нэгэшье занятиин үнгэргэгдөөгүй байхадань ямаршье хэмжээ абадаггүйнь тон гайхалтай. Хэрбээ нүхэр Осовскиин үнэхөөрөө пропагандистын уялгые дүүргэхэ аргагүй байгаа һаань, тэрэниие юундэ пропагандистаар томилһон байгааб? Коммунистнуудай политическэ һуралсалай эхилһээр аяар гурбан һара үнгэржэ байна. Энэ үе соо нүхэр Осовскиие һэлгэхэ хүн олдобогүй гээшэ гү?

Тус кружогой мүнөө хүрэтэр нэгэшье заняти үнгэргөөгүй байһанда мүн лэ партиин айком, нэн түрүүн тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг ехэхэн зэмэтэй гээшэ.

—Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд манай эндэ ерэхэдээ коммунистнуудай политическэ һуралсал тухай балай һонирходоггүй. Парторганизациин секретарь нүхэр Глазков энээндэнь дашуураад баһал энэ асуудалаар юушье хэнэгүй, — гэжэ коммунист нүхэр Цынгуев сэхэ мэдүүлнэ.

Партийна эхин организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Глазков комсомолецуудай политическэ һуралсалые хүтэлбэрилнэгүй. Эндэ нэгэдэхи жэлэй политһургуули эмхидхэгдэжэ, тэрэниие хүтэлбэрилэгшөөр заводой директор нүхэр Змеев томилогдоһон байна. Гэбэшье, энэ нүхэр һуралсалай жэлэй эхилхэһээ хойшо гурбахан заняти үнгэргөө.

Тус партийна организациин 8. коммунистнууд бэеэ даагаад марксизм-ленинизмын теорине шудалхые хүсэһэн байгаа. Теэд заводой партийна организаци, ямар коммунистын юу шудалжа байһые огто мэдэнэгүй, мэдэхэшье гэжэ оролдоногүй.

—Урда жэлнүүдтэ бэеэ даагаад теоретическэ эрдэмээ дээшэлүүлдэг коммунистнуудай һуралсалые хинан шалгадаггүй, тэдэнэртэ туһалдаггүй һэн, мүн тэрэшэлэн мүнөөшье жэлдэ иимэрхүү байдалтайбди, —гэжэ эндэхи парторганизациин коммунистнууд сэхэ мэдүүлнэ.

Селендумын МТС-эй партийна эхин организаци коммунистнуудайнгаа политическэ һуралсалда мүн лэ анхаралаа багаар табина. Эндэхи кружогууд занятинуудаа түсэбэйнгөө ёһоор үнгэргэнэгүй. Илангаяа нүхэр Онётовой хүтэлбэрилдэг партиин түүхые шудалха нэгэдэхи жэлэй гол түхэлэй кружок муугаар хүдэлмэрилнэ. Тус кружогто списогэй ёһоор 15 коммунистнууд һуралсаха ёһотой. Гэбэшье, эдэ коммунистнууд бултадаа кружогой занятида ябалсадаггүй, минил 5 — 6 хүн һуралсадаг юм. Энэ кружогто һуралсаха ёһотой коммунистнууд нүхэд Норбоев, Санжиев гэгшэд һуралсалай жэлэй эхилхэһээ хойшо нэгэтэшье занятида ерээгүй байна.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Бадмажапов өөрөө пропагандист байгаад октябриин нэгэнһээ хоёрхон заняти үнгэргөө.

Мүн тэрэшэлэн эндэ коммунистнуудай бэеэ даагаад марксизм-ленинизмын теорине шудалха хүдэлмэри муугаар табигданхай. МТС-эй коммунистнуудай политическэ һуралсалай иимэ байдалда ороод байхада эндэхи парторганизаци коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ энэ асуудалые нэгэтэшье зүбшэн хэлсээгүй.

Калининай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудай партийна эхин организацинуудта политическэ һуралсал баһал иимэрхүү байдалтай.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые эмхидхэлгэдэ иимэ дутагдалнууд яахадаа гараа б гэжэ асуултай болоно. Нэгэдэхеэр, дээрэ дурсагдагша парторганизацинууд, коммунистнуудай политическэ һуралсалые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Энэ хүдэлмэрине һайжаруулха тушаа хэмжээ-ябуулгануудые абадаггүй байна. Тэрээн дээрэһээ зарим парторганизацинуудай коммунистнууд кружогой занятида дуратай хадаа ябажа, дурагүй хадаа ошодоггүй юм. Өөрынгөө политическэ эрдэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ партийна бэшээр хандадаг коммунистнуудта ямаршье хэмжээ абтанагүй. Гадна, партийна эхин организацинууд пропагандистнуудай хүдэлмэрине хинан шалганагүй, муугаар хүдэлмэрилдэг пропагандистнуудһаа шанга эрилтэнүүдые хэнэгүй, эдэнэрые партийна ёһоор зэмэлнэгүй.

Хоёрдохи шалтагааниинь хадаа партиин айком, пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Попов, мүн Селендумын МТС-эй зонодохи КПСС-эй айкомой инструкторска группа партийна гэгээрэлэй сетьдэ эмхидхэгдэһэн кружогуудай болон политһургуулинуудай хүдэлмэрине тодорхойгоор хүтэлбэрилнэгүй.

КПСС-эй айкомой партийна библиотекэ коммунистнуудай һуралсалай методическа болон теоретическэ центрынь болохо ёһотой. Гэхэ зуура эндэхи партийна библиотекэ (даагшань нүхэр Эрдынеев) коммунистнуудай эрилтые ханганагүй.

Теоретическэ семинарнууд, хөөрэлдөөнүүд, хараалагдаһан болзортоо болоногүй. Партийна библиотекые даагша нүхэр Эрдынеев илангаяа марксизм-ленинизм бэеэ даагаад шудалагшадта ехэ туһа хүргэхэ, тэдэнэртэ зорюулһан гансал лекци эмхидхэхэ бэшэ, мүн тэдэнэртэй теоретическэ семинарнуудые, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ зэргэтэй байгаа. Теэд мүнөө дээрээ тиимэ юумэ хэгдээдүй байһаар.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Парторганизацинуудай секретарьнарай семинар

ХОРИ. Һаяхан партиин айкомой дэргэдэ колхозой, предприяти болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнарай, мүн колхозой түрүүлэгшэнэрэй хоёр үдэрэй семинар болобо. Тус семинарта хамтадаа дүшэ гаран парторганизацинуудай секретарьнар болон колхозой түрүүлэгшэнэр хабаадажа, элдэб темэнүүдээр лекцинүүдые шагнаһан, ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл андалдан абалсаһан байна.

Партиин айкомой секретарьнар нүхэд Санжиев, Ванин, Дагбаев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рудаков гэгшэд партийна ажабайдалай асуудалнуудаар, мүн колхозно ажаүйлэдбэриин асуудалнуудаар лекцинүүдые уншаа. Тиихэдэ зоотехнигүүд болон агрономууд, МТС-үүдэй директорнүүд хүдөө ажахын асуудалнуудаар, түрүү дүй дүршэл, таряалангай ба сабшалангай ургаса, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тухай лекцинүүдые уншаа. Тэрэшэлэн семинарта хабаадагшад уласхоорондын байдал тухай нүхэр П. Ринчиновэй лекциие ехэтэ һонирхон шагнаба.

Ц. Дандаров.

СССР-эй ахадүү арадуудай бүлэ соо

Татар арадай урданай ба мүнөөнэй байдал

С. НИЗАМОВ, Татарска АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ

Советскэ засагай жэлнүүдтэ Татарска АССР-эй арад зон ажахын болон национальна хүгжэлтын алдарта замаар урагшаа дабшажа, СССР-тэ социализмын байгуулалтын агуухэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулалсаһан байна.

Имагтал, СССР-эй ахадүү арадуудай бүлэ соо татар арад түрүүшынхеэ ажахынгаа бүхы һалбаринуудые хүгжөөн бадаруулха аргатай болоо. Урдань дарлагдажа, эрхэ сүлөөгүй байһан арад зон Советскэ засагай ашаар национальна автономитой болоһон ба бэеэ даажа ажаһууха эрхээ олоһон байна.

Татарска АССР-эй бэеэ даанги ажабайдалдань буржуазна националистнууд ехэ тойбо хэдэг, татар арадые ород арадһаань холодуулан, Советскэ Татарине капитализмын замаар ябуулхые һэдэдэг байгаа.

Татарска партийна организаци болбол Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро ябажа тэндэхи буржуазна националистнуудые үй бута сохёод, өөрынгөө республикада социалистическэ байгуулалтын үндэһэ һуури табилгадань татар арадта туһалһан юм.

* * *

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ Татари хадаа хаанта Россиин колонинь шахуу байһан юм. Тэрэнэй арад зон тон ехээр доромжолуулжа ба мүлжүүлжэ байгша бэлэй.

Татариин хүдөө нютагуудай таряашад помещигүүдэй эзэмдэлгэ доро, гэшхэхэ газаргүй шахуу, хүндэ хүшэр байдалда байгша һэн. 1916 оной байдалаар татар арад зоной ажаһуудаг газарайнь аяар 700 мянган десятинань имагтал помещигүүдэй мэдэлдэ байдаг байгаа. Үгытэй таряашан зон баяшуулда болон помещигүүдтэ богоолшолуулан, ходо үри шэрэндэ дарагдашанхай тон ядуу байдалтай байдаг бэлэй.

Татар арадай культурна хүгжэлтэнь, мүн эрдэм бэшэг шудалха хэрэгтэнь хаанта засаг хододоол һаад ушаруулжа, тэдэниие хүн дээрэ тоодоггүй байгаа. Россиин 50 губерниһээ Казанска губерниин арад зон эрдэм бэшэг мэдэхэ талаараа 44-дэхи һуури эзэлдэг һэн. Тэндэхи зоной мянган хүн бүхэнэйнь 870-нь эрдэм ном мэдэхэгүйшүүл байдаг байгаа. Хаанта Россиин һургуулинуудта татарнуудай үхибүүд һуража эрдэм шудалха бодото эрхэгүй байдаг һэн.

Имагтал Октябрьска революциин һүүлээр татар арад эрхэ сүлөөтэй боложо, соёл культура ба эрдэм болбосоролоо дэлгэрүүлжэ эхилһэн юм. Хаанта Россиин гээгдэнги заха хизаар байһанаа, Коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын сэсэн мэргэн национальна политикын ашаар Советскэ засагай жэлнүүдтэ Татарска АССР мүнөө һалбаран бадаржа байгаа индустриально-колхозно республика болонхой.

Манай республикын экономико тон түргэнөөр ургана. Үшөө 1927—28 онуудта республикын промышленность 104 миллион түхэригһөө дээшэ продукци үйлэдбэрилэн гаргадаг байһан юм. Энэ хадаа революциин урда тээхи үеынхиһөө нилээд ехэ байна. Тэрээнһээ хойшо Советскэ Татариин территори дээрэ промышленностиин олон тоото шэнэ һалбаринууд бии болоһон ба шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэн хэдэн зуугаад томо предприятинууд бодхоогдоһон байна.

Манай республикада илангаяа нефть үйлэдбэрилхэ промышленность түргэн ургаһан ба энэ талаар ехэхэн амжалтанууд туйлагдаа. 1950 онһоо 1954 он хүрэтэр Татарта нефть абалга хадаа аяар арба дахин ехэ болоо. Мэргэжэлтэдэй шэнжэлһэнэй ёһоор республикын нефтиин баялиг туйлай ехэ юм. Тиимэһээ нефть үйлэдбэрилхэ промышленностиин ургалта саашадаа угаа ехэ удхашанартай болоно. Нгэгэ жэлһээ Татарска АССР хадаа иимэ «хара алтые» Бакуһаа бага бэшээр гүрэндөө үгэжэ шадаха болохо юм.

Мүн манай республикада машина бүтээлгын, химическэ, текстильнэ, эдеэ хоолой болон элдэб янзын олон һалбаритай промышленность бии юм.

Хэрбээ, Октябрьска революциин урда тээ Татариин бүхы промышленность гансахан лэ Казань шадар байдаг байгаа һаа, мүнөө республикада олохон шэнэ промышленна центрнүүд бии болоо. Челнедэ, Мамадышда, Елабугта текстильнэ фабриканууд баригдаа. Мүн Бугульма, Зеленодольск болон Чистополь гэжэ промышленна шэнэ городууд бии болоһон байна.

Манай хүдөө ажахышье саашадаа хүгжэн бадарха туйлай ехэ арга боломжотой. Республикын колхозуудые 140 машинно-тракторна станцинууд хангадаг юм. Хүдөө ажахын гол хүдэлмэринүүдые механизацилга мүнөө үедэ 99,6 процент болоһон байна. Ургасын талмайн 73 процентнь комбайнаар хуряагдана.

Ниитын ажахые эрид хүгжөөхэ хэрэгтэ гүрэнэй зүгһөө манай колхознигуудта ехээр туһа хүргэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикада 213 колхозно электростанцинууд хүдэлдэг болоо.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй Центральна Комитедэй болон Советскэ правительствын түүхэтэ тогтоолнуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн Татарска АССР-эй колхозууд болон совхозууд энэ жэлдэ орооһото культурануудай ургасын талмайе 100 гаран мянган гектар ехэ болгоһон ба түсэбһөө гадуур 130 мянган гектар газарта хабарай шэниисэ тариһан байна. Хэдэн арбаад мянган гектарта, колхозой суута эрдэмтэ Т. С. Мальцевай арга методээр газар элдүүрилэгдэнэ. Мүнөө манай республикын колхозууд болон МТС-үүд хабарайнгаа тарилгада бэлэдхэжэ байна.

Татар арад соёл культураяа дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн амжалтатай. Советскэ Татариин ажалшад бүхыдөө бэшэг ном мэдэхэ болонхой. Манай республикада юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ 3.596 һургуулинууд тоологдоно. 12 дээдэ һургуулинуудта 17,5 мянган студентнэр һуралсана. Гансахан үнгэрһэн жэл 2.700 хүн дээдэ һургуулинуудые дүүргээд, республикын хүдөө ажахыда болон промышленностьда хүдэлхөөр гараһан байна. В. И. Ульяновай (Ленинэй) нэрэмжэтэ Казанска университет манай республикын омгорхолынь юм. Һаяхан республикын ажалшад университедэй тогтоһоор 150 жэлэй ойе тэмдэглэһэн байна.

Татарска АССР-тэ техническэ шэнэ арбан училищинууд бии болгогдохонь. Эдэнэй гурбаниинь хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ юм.

СССР-эй Наукануудай академиин филиалай Казаньда бии бололго хадаа республикада эрдэм наукын һалбаран бадаржа байһание эли тодоор гэршэлнэ.

Урдань татарнууд бэшэг ном мэдэхэгүй байһанаа, мүнөө өөһэдынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ Ленин, Сталинай зохёолнуудые болон Пушкинай, Лермонтовэй, Чеховэй, Горькиин ба бусад уранзохёолшодой номуудые уншадаг болонхой. Татар хэлэн дээрэ СССР-эй арадуудай мүнөө үеын литературын эрхим зохёолнууд оршуулагданхай. Советскэ засагай жэлнүүдтэ республикада үндэһэн яһатанһаа артистнууд, композиторнууд, режиссёрнууд болон уранзураашад урган гараа.

Татарта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд олон юм: культурын 65 районно байшангууд, 1.700 хүдөөгэй клубууд, 880 библиотекэнүүд, 789 стационарна ба нүүдэл киноустановконууд тоологдоно.

Татар эхэнэрнүүдые сүлөөлгэ ба адли эрхэтэй болголго Советскэ засагай гайхамшагта туйлалтань мүн. Ажахын алишье һалбаринуудта хэдэн мянгаад эхэнэрнүүд хүдэлмэрилнэ. 8.017 эхэнэр нютагай Соведүүдэй депутадууд, 55 эхэнэрнүүд Татарска АССР-эй Верховно Соведэй, мүн 10 эхэнэр РСФСР-эй ба СССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд юм.

Манай республикын экономикын ба культурын саашадаа хүгжэн һалбарха хэрэгтэ Куйбышевска гидроэлектростанциин барилга ехэхэн нүлөө үзүүлхэ байна. Байгуулагдажа байгаа Куйбышевска далайн уһань республикын олохон районуудай газарта тараха юм. Казанска Кремлиин хана хүрэтэр тэрэнэй долгинууд эбхэрэн ерэхэ байна.

Манай республикын столица — Казань танигдашагүй гоё һайхан город болонхой. Тэрэнэй районууд тролейбусна болон автобусно лининүүдээр холбогдонхой. Мүн республикын столицада ажалшадай ажаһууха байрын гэрнүүдэй барилга үргэнөөр ябуулагдана. Гансахан һүүлэй гурбан жэлнүүдтэ олон квартиратай 115 гэрнүүд баригдаһан байна.

Республикада Агрыз—Пронино—Сургут гэжэ маршрудаар түмэр харгын барилга ябуулагдажа байна. Энэ харгы республикын экономикодо ехэхэн удхашанартай. Холын районуудые республикын центртэй холбожо үгэхэ юм. Мүн Хойто Уралые Волга шадарай республиканууднай, Украинатай, Кавказтай харилсажа байха замтай болгохо.

Туйлагдаһан амжалтанууд бидэнэй һанаае амаруулха ёһогүй. Манай республикада гээгдэнги предприятинууд, колхозууд, МТС-үүд үшөөл бии, тэдэнэй хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд тоологдоно. Тиимын тула партийна болон советскэ органууд ажалшадай бүхы хүсые элсүүлэн шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

Хүдөөгэй ажалшадта элдэб эд бараа элбэгээр наймаалха

Эд бараа элбэгээр наймаална

Усть-Кяхтын сельпо ехэнхидээ хүдөөгэй 7 һуурин газарнуудта ажаһуудаг хүн зониие худалдаа наймаагаар хангадаг юм. Эдэ нютагуудтань худалдаа наймаанай арба гаран точконууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнь яһала һайнаар ажаллана.

Сельпогэй хүдэлмэрилэгшэд 1954 оной эд бараанай эрьесын 11 һарын түсэбые 120 гаран процент дүүргэһэн байна. Энэ болзор соо нэгэ миллион гаран түхэригэй эд бараан 1953 оной-хиһоо ехээр наймаалагдаһан байна. Илангаяа барилгын материалнууд — хадааһан, шифер, хушалтын түмэр, сонхын шэл болон бусад хэрэгсэлнүүд ехээр наймаалагдаа. Мүн эндэхи ажалшадта мотоцикл, велосипед, часы, түмэр оронууд, мебель болон бусад товарнууд элбэгээр наймаалагдаһан байна. Энэ баримта хадаа хүдөөгэй ажалшадай ажабайдалай, тэдэнэй худалдан абаха арга боломжын улам дээшэлжэ байһаниие гэршэлнэ.

Энэ сельподо хэрэг ажалаа һайса мэдэхэ, дүй дүршэлтэй наймаалагшад олон. Пограничиа МТС-эй механизаторнуудые хангадаг ларёгой наймаалагша нүхэр Карлова, дүрбэдэхи магазиниие даагша нүхэр М. Есеева, 6-дахи магазиниие даагша Ц. Буянтуева болон бусад нүүдэл худалдаа наймаа яһала һайнаар эмхидхэжэ, малшадай, механизаторнуудай дунда хүндэтэй болоһон байна.

Мүнөө холын фермэ, гүүртэнүүдтэ ажаллажа байһан малшадта нүүдэл наймаа абаашагдана.

Сельпогой хүдэлмэридэ лавочна комисси ехэ туһа хүртэдэг байна. Комиссиин гэшүүдээр ниитын дундаһаа эдэбхитэй хүнүүд һунгагдаһан юм. Тэдэнэр худалдаа наймаанай ёһо гуримуудые наринаар сахиха, наймаанай культурые дээшэлүүлхэ талаар саг үргэлжэ хиналта хэдэг болоо.

Олониитын зүгһөө саг үргэлжын хиналта шалгалтын һайнаар табигдаһан дээрэһээ сельпогой правлениин хүдэлмэри нилээд һайжарһан байна. Һаяхан энэ сельпогой пайщигуудай түлөөлэгшэдэй суглаан болобо. Сельпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр И. Таракановский тоосоото элидхэл хээ. Үгэ хэлэгшэд сельпогой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлжэ, тэдэниие ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха талаар тусхай хэмжээнүүдые хараалаа.

Ф. Сибиданов.

Нүүдэл наймаан хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ

Хориин сельпогой пайщигуудай суглаан һаяхан боложо, сельпогой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Машановай тоосоото элидхэлые шагнаһан байна.

—Манай сельпогой хүдэлмэрилэгшэд 1954 оной эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэээ. Сельпогоймнай гэшүүдэй дунда түрүүшүүл олон. Тэдэнэй тоодо сельмагые даагша нүхэр А. Лоскутникова, эдеэ хоолой магазиниие даагша нүхэр Ф. Косыгина оролсоно. Эдэ нүхэд республика соогоо мэдээжэ наймаалагшад болонхой. Нүхэр А. Лоскутниковада «Республикын түрүү наймаалагша» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоһон байна.

Мүн элидхэлшэ сельпогой хүдэлмэриин дутагдалнуудые онсо тэмдэглээ.

— Эд бараан саг соогоо асарагдажа, ажалшадта наймаалагданагүй. Ажалшадые хэрэгтэй эд бараагаар дутаахагүйн тулада зохихо хэмжээ абаха ёһотойбди, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Сельпогой зарим магазинуудта ариг сэбэр сахигданагүй гэжэ сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Д. Гармаев хэлэбэ. — Мүн колхозуудай тариаанажалай бригаданууд ба малажалай фермэнүүд дээгүүр нүүдэл наймаа манай сельпо һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй. Мүнөө малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар таһалдалгүйгөөр хангахын тула нүүдэл наймаа эмхидхэхэ гээшэ шухала зорилго болоно, — гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Удаань үгэ хэлэһэн нүхэд Д. Намжилон, М. Баинова гэгшэд сельпогой хүдэлмэридэ байһан зарим дутагдалнуудые элирүүлбэ. Ажалшадые эд бараагаар, эдеэ хоолоор дүүрэн хангаха, сельпогой хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Сельпогой түрүүлэгшээр нүхэр Стасенко һунгагдаба.

Р. Цыренов.

Һайнаар хүдэлмэрилдэг наймаалагша

Закаменай аймагай Цакирай сельпогой хүдөөгэй магазин (даагшань нүхэр Будаева) ажалшадай саг үргэлжэ ургажа байгаа эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангахын тула оролдоно. Энэ магазинда үргэн хэрэглэлэй эд бараан хододоо байдаг. Мүн худалдан абагшадай дурадхал ба тэдэндэ ямар эд бараанай хэрэгтэй байһаниие бэшэжэ абаад, хожомынь асаржа худалдана.

Хүдэлмэреэ иигэжэ эмхидхэһэн дээрэһээ тус магазин эд бараанай эрьесын талаар һара бүхэндэ даалгабаряа дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, 1954 оной 11 һарын туршада даалгабаряа 104,4 процент дүүргээд, мүнөө табадахи табанжэлэй һүүлшын жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

Д. Аюшеев.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Бичурын аймагай «Ленинский путь» гэжэ колхозой гэшүүн М. С. Григорьева, мүн гус аймагай 19-дэхи партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ф. Л. Тюрюханова, Сэлэнгын аймагай Усть-Урма тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. П. Шункова, Зэдын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн З. Е. Попкова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 5 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаба. Тэрэ тоодо Зэдын аймагай Боргой тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Ф. Морозова, Заиграйн аймагай Горхон тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Т. Я. Шишкина, Сэлэнгын аймагай Загустай станциин гэрэй эзэн эхэнэр Л. Я. Болонева, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Д. Кавицина, Гусино-озёрск городой гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Мюлюкина, Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн П. П. Осеева гэгшэд бии.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 5 эхэнүүд шагнагдаа.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 25 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 27 хүн шагнагдаһан байна.

Малшадай культурна гуламта

Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлени ба партийна эхин организаци КПСС-эй обкомой IV пленумэй тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайнаар ябуулна. Мүнөө колхозой малажалай фермэнүүд дээгүүр улаан булангууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэ улаан булангуудынь уряа лозунгнуудаар, плакадуудаар һайнаар шэмэгдэнхэй. Мүн шатар, даам, домино гэхэ мэтэ культурна хэрэгсэлнүүд тэндэ бии. Тэрэшэлэн улаан булан бүхэндэ радиоприёмник тодхогдоһон, библиотечкэнүүд эмхидхэгдэһэн байна.

Иигэжэ малшад сүлөөтэй сагаа сэнгэлиг хүхюунээр үнгэргэхэ дүүрэн арга боломжотой болобо.

С. Дареев, колхозой гэшүүн.

Шэнэ магазинууд

Улан-Удын Ленинэй ордento паровозо-вагонно заводой дирекци хүдэлмэришэдэйнгөө өөһэдтөө гэрнүүдые бариха хэрэгтэнь ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Тэрэнэй ашаар һүүлэй үедэ Лысая гора, Аршан, Забольничная гэжэ газарнуудта 300 шахуу гэрнүүд бодхоогдоо. Хүдэлмэришэдэй шэнэ тосхонуудые худалдаа наймаагаар гүйсэд хангахын тула ПВЗ-гэй ОРС эдеэ хоолой 3 магазин тэндэ нээбэ.

Б. Степанов.

Түрүү дүй дүршэлэй трибуна

Үнеэн бүриһөө яагаад 5002 литр һү һаагааб

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой племенной үнеэдэй фермын һаалишан Долгоржап Цырендоржиевагай хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Долгоржап Цырендоржиева даажа байһан 8 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 5000 литр һү һааха уялга абаад, үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэжэ республикын һаалишадые уряалаа һэн.

Энэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада һаалишан бүхы оролдолгоёо гарган ажаллажа, үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэһэн, зоотехническэ наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, колхозойнгоо, фермынгээ доторой арга боломжые шадамараар хэрэглэһэн байна. Тиин тон оролдосотойгоор, сүлөө забдагүй ажаллажа байтарынь удаашьегүй хүдөө ажахын жэл үнгэржэ, 1954 оной октябриин 1 гаража ерээ. Харин солото һаалишан абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байгаа—үнеэн бүриһөө 5002 литр һү һааһан байна. Зарим үнеэдһээн, жэшээлхэдэ, «Любимая» гэжэ үнеэнһээн 6435 литр, «Солбоһоон»—6416 литр, «Зимаһаан»—5968 литр һү һааһан байба.

Долгоржап Доржиевна һаалишанаар 1937 онһоо хойшо хүдэлмэрилжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Эдэ жэлнүүдтэ тэрэ үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һааха арга методые саг үргэлжэ һайжаруулан, тэдэнэй ашаг шэмые жэл бүри дээшэлүүлжэ байгаа. Жэшээлхэдэ, 1951 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2051 литр һү һааһан байгаа һаа, 1952 ондо—2069 литр, 1953 ондо—3660 литр, 1954 ондо — 5002 литр һү һааһан байна. Илангаяа һүүлэй хоёр жэлдэ үнеэдһээ һү һаалгые эрид дээшэлүүлээ.

ТУГАЛЛАХА ҮНЕЭДЫЕ ХАРУУҺАЛГА

Һү ехээр һаахын тулада үнеэдые зүбөөр шэргээхэ, шэргээд ябаха үедэнь зүбөөр ба һайнаар эдеэлүүлхэ гээшэ ехэ удхашанартай гэжэ Долгоржап Доржиевна хэлэдэг. Үнеэнэй урда жэлнүүдтэ һү үгэдэгынь, хүгшэн залууень, тарган туранхайень харалсажа байгаад, тугаллахаһаань урид 60—70 үдэр соо шэргэнхэй байлгадаг. Нүхэр Цырендоржиева тугаллаха үнеэдээ 5—6 хоногой турша соо шэргээжэ дүүргэнэ. Гэбэшье, һү ехэтэй зарим үнеэдые дадхаажа, 10—12 хоног соо шэргээжэ дүүргэдэг юм. Шэргээгдэхэ үнеэндэ тэрэ түрүүшээр шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээлнүүдэйнь нормые багадхажа гү, али оройдоошье үгэхээ болидог, тиин гансал һайхан үбһөөр эдеэлүүлжэ байдаг юм. Тэжээлэйнь нормые хороохотоёо хамта нүхэр Цырендоржиева шэргээгдэжэ байһан үнеэе түрүүшээр үдэртөө хоёр дахин, тиигээд нэгэ дахин һаадаг. Удаань хоёр хоногто нэгэ дахин һаагдажа байгаад, үнеэн шэргээгдэдэг байна. Үнеэдые тугаллалгадань һайнаар бэлэдхэхэдээ тэдэниие шэргээд ябаха үедэнь хүсэд нормоорнь, һайнаар эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй.

Шэргээһэнэйнгээ һүүлдэ тэрэ 5—7 хоногой үнгэрхэлөөр үнеэндэ тэжээлэйнь хүсэд нормые үгэжэ эхилдэг юм. Тугаллаха үнеэн шэргээд ябаха үедөө сүүдхэдээ дунда зэргээр 8—10 килограмм үбһэ, 3—4 килограмм концентрированнэ тэжээл эдижэ байдаг. Иигэжэ һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ байһан үнеэн тугаллаха үедөө хүсэ шадал һайнтай байдаг, тугаллаад мүн лэ һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ байбал дахин шэргэтэрээ һү ехээр үгэдэг байна.

Тугаллахаһаань 10—15 хоног урид үнеэндэ шэмэтэ тэжээл үгтэхээ болёод, концентрированнэ тэжээлэйнь нормо хахадтаа хүрэтэр хороогдодог, тиигээд һүүлшынь долоон хоног соо гансал һайхан үбһэ үгтэжэ байдаг байна.

Зунай бэлшээриин үедэ һаамхай үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл болгон ногоо сабшаад асаржа эдюулэгдэдэг, һү ехэтэй зарим үнеэдтэ үшөө нэгэ хахад, хоёр килограмм концентрированнэ тэжээл эдюулэлсэдэг юм.

ҺААМХАЙ ҮНЕЭДЫЕ ХАРУУҺАЛГА БА ЭДЕЭЛҮҮЛГЭ

Фермэдэ түрэхэ үнеэд тугаллахаһаан 7 — 10 хоног урид түрэлгын таһагта оруулагдана. Үнеэнэй тугаллахада нүхэр Цырендоржиева түрүүшын 7—10 хоног соо һайхан үбһэ эдюулжэ байгаад үдэртөө нэгэ адли сагта 5—6 дахин һаажа байдаг юм. Энэ үедөө һая тугаллаһан үнеэн эрхэ бэшэ бүлеэдхэгдэһэн уһа уужа байдаг. Үнеэнэй тугаллаһанай һүүлдэ 6—7 хоногой үнгэрхэдэ шэмэтэ тэжээл үгтэжэ захалагдаад, 12—14 хоноһон хойнонь хоёр килограмм концентрат үгэлсэн хүсэд нормоорнь эдеэлүүлэгдэдэг байна. Үнеэнэй һү үгэлгэсэ дээшэлүүлхэ бүринь нүхэр Цырендоржиева тэжээлэйнь нормые ехэдхэжэл, ехэдхэжэл байдаг. «Һү ехээр һаахын тула үнеэе һайнаар эдеэлүүлжэ, һайнаар һаажа байхаһаа гадна, тэжээлыень уридшалан бэлэдхэхэ—дабһалха, буйлуулха, үнеэн бүхэнэй тэнхээ тамирые харалсажа, элдэб тэжээл холихо шухала» гэжэ Долгоржап Доржиевна хэлэдэг.

Тиин нүхэр Цырендоржиева «Любимая» гэжэ үнеэнэйнгээ тугаллаад 20 хоноһон хойноо үдэртэ 36 литр һү үгэжэ байхадань сүүдхэ соо 5 килограмм үбһэ, 10 килограмм зелёнко, 20—25 килограмм силос, 10 — 15 килограмм турнепс, 10—12 килограмм орооһо тариянай холисо, 150 грамм минеральна тэжээл эдюулдэг байгаа.

Энэ зорилгоор фермэдэ орооһо тария шэрүүнээр татаад, амтаруулжа үнеэдтэ үгтэнэ. Гадна, зунай сагта һая сабшагдаһан ногоо, зелёнко үнеэдтэ эдюулэгдэнэ. Үбэлдөө үнеэд силос болон тэжээлэй корнеплодуудые — турнепс, свёкло, брюквэ, капустын намаа гэхэ мэтые дуратай соогоо эдижэ байдаг. Үнеэдтэ соево шрот эдюулхэдэ һү үгэлгэсэ горьтойгоор дээшэлүүлдэг байна. Эндэ шрот дэбтээгдээд гү, али хуурайгаар үнеэдтэ үгтэнэ.

ХҮДЭЛМЭРИИН ҮДЭРЭЙ ГУРИМ САХИЛГА

Энэ фермэдэ мал эдеэлүүлхэ, уһалха, һааха, шэбхэ шабааһыень арилгаха хүдэлмэри гуримшуулагдаһан нэгэ сагта үнгэргэгдэжэ байдаг. Юуб гэхэдэ, үнеэе ондо ондоо сагуудта һаажа, уһалжа, эдеэлүүлжэ байхада һү үгэлгэсэ эрид доошолуулдаг юм. Үглөөнэй һаалгын һүүлээр үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл болгон концентрат үгтэдэг. Үнеэд тэжээлээ эдижэ дууһамсаараа бэлшээридэ гарана. Тиигээд 10 час. 30 минута болотор адуулганда ябуулагдана. Энэ үедэ һаалишад үнеэдэй байдаг хашаа хоройнуудые сэбэрлээд, кормушканууд соонь һая сабшагдаһан ногоо, зелёнко гэхэ мэтын ногоон тэжээл, концентрат хээд байдаг юм. Иигэжэ үнеэд бэлшээриһээ ерээд, нэмэлтэ тэжээл эдидэг байна. Хоёрдохи һаалга үдэрэй 11 часта үнгэргэгдэнэ.

Нүхэр Цырендоржиева, мүн фермын бусадшье һаалишад үнеэдээ ээлжээ ээлжээгээр, ямар үнеэн ямар үнеэнэй хойноһоо һаагдадаг байгааб—тэрэ ээлжээень наринаар сахижа һаадаг. Долгоржап Доржиевна тон түрүүлжэ эгээ һү ехэтэй үнеэнһээ захалжа һаадаг. Үнеэд өөһэд өөһэдынгөө ээлжээ хүлеэжэ, һуранхай һайнаар эдеэлжэ байдаг юм. «Харин заримдаа алдуу боложо һэлгүүлжэ һаажархёо һаа, хүлеэжэ байһан үнеэн тогтожо ядадаг, тиигэжэ һү багаар үгэдэг юм» гэжэ нүхэр Цырендоржиева хөөрэдэг.

Эндэ зунай сагта гурбадахи һаалга сэхэ бэлшээри дээрэ 15 часһаа 16 час 30 минута болотор үнгэргэгдэнэ. Үдэшэнэйнь үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл болгон концентрат үгөөд, элижэ дүүргэһэнэйнь һүүлдэ 21 часта һүүлшын һаалга эхилдэг.

Октябриин 1-һээ эхилжэ үбэлжэлгын захалхалаар фермэ дээрэ хүдэлмэринүүдэй гурим һэлгэгдэдэг байна. Үбэлдөө эндэ үнеэд үдэрэй гурба дахин һаагдана. Үглөөнэй, үдэрэй һаалгын һүүлдэ үнеэдтэ тэжээл үгтэжэ байдаг. Үдэшэнэйнь үнеэд һаалгахынгаа урда тээ 18 часта эдеэлдэг байна. Үнеэдтэ тэжээлынь хододоо нэгэ гуримтайгаар: түрүүн концентрадууд, тиигээд шэмэтэ, удаань бүдүүн тэжээл үгтэдэг. Үглөөнэйнь һаалга, эдеэлүүлгын боложо дүүрэхэдэ үнеэд сэбэрлэгдэдэг, уһалдаг сэбэр агаарта ябуулагдадаг байна.

* * *

Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ фермэдэ үнеэдһээ һү һаалгын эрид дээшэлэлгэ илангаяа нёдондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3038,5 литр һү һаалга хадаа, мүн тэрэшэлэн суута һаалишан Долгоржап Цырендоржиевагай гайхамшагта амжалта племенной фермын бүхы коллективэй эмхитэй эбтэй хүдэлмэриин аша үрэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Энэ жэлдэ тус фермынхид үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3500 литр, Долгоржап Цырендоржиева 5500 литр һү һааха социалистическэ уялга абаа. Үнгэрһэн зундаа хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадажа ерэһэн һаалишад нүхэд Будажапова, Жалсанова гэгшэд ерэхэ жэлдэ даажа байһан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 3670—4000 литр һү һааха уялга абаа.

Мүнөө фермын һаалишад энэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Үнеэн бүхэндэ амидынь шэгнүүрые, хэды шэнээн һү үгэдэгыень, ямар тэжээлдэ дуратайень—хуу харалсажа тэжээлэй нормо табигдаа. Мүнөө энэ фермын үнеэд үбһэ, зелёнко, силос, корнеплодууд болон концентрированнэ тэжээл эдинэ. Үнеэдтэ үбһэ болон бусад тэжээлнүүдынь холигдожо, буйлуулагдажа һайжаруулагдаад үгтэжэ байдаг.

Долгоржап Цырендоржиева үнгэрэгшэ октябрь, ноябрь һаранuудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 365—328 литр һү һаагаа. Декабрь соо мүн лэ энэ тухай ехэ һү һаагаа.

Зоотехническэ наукын һүүлэй үеын туйлалтанууд болон оронойтүрүү малшадай баян дүй дүршэлые ажал хүдэлмэридөө шадамараар хэрэглэн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой племенной үнеэдэй фермын һаалишад ахалагша һаалишан Долгоржап Доржиевна Цырендоржиевагай хүтэлбэрээр абаһан социалистическэ уялгануудаа мүн лэ нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэнь лабтай.

А. Виноградов,
зоотехник, Бурят-Монголой госплемрассаднигай директор.

Бэелүүлэгдэһэн хүсэл

1928 ондо манай республика дотор анха түрүүн «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артель бии болгогдоһон юм. Һая бии болгогдоһон артельдэ Улан-Удэ городой һуурин хүн зон, залуушуул хүдэлмэрилжэ, өөһэдын мэргэжэлтэй боложо эхилээ һэн. Тэрэ үедэ артельдэ оройдоо 5—6 мастернууд ажалладаг байгаа.

Залуухан Анастасия бага наһанһаа хойшо юумэ оёжо һураха хүсэлэнтэй байһан туладаа нүхэд басагадтаа иигэжэ хэлэдэг һэн: «Манай үетэн, маанадһаа дүүшье басагад, наһатайшье эхэнэрнүүд энэ артелиин цехүүдтэ һурагшаар ороод дүршэлтэй мастернуудай хүтэлбэри доро 6 һарын туршада хүдэлмэрилхэдөө юумэ оёжо, эсхэжэ шадаха болоно. Бидэ баһа тэндэ ошожо юумэ оёдог мастернууд болоёбди». 1935 ондо Настя артелиин хүдэлмэришэн болохо гэжэ шиидэбэ.

Удангүй малгай оёдог цехтэ дүршэл ехэтэй мастер Родионовой хүтэлбэри доро хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Багаһаа оёдолшо болохо гэһэн хүсэлэнтэй залуухан Настя энэ хүдэлмэридөө бүхы анхаралаа хандуулба.

Цехын начальник ба мастер Родионов гэгшэд Настя малгай оёлгые һайнаар шудалаа гэжэ шиидээд, тэрэнэй гурбан һара хахад һураад байхадань, III разрядай оёдолшо болгожо, бэеэ даагаад хүдэлмэрилхыень дурадхаһан байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Анастасия Ивановна 19 жэл соо энэ артелиин малгай оёлгын цехтэ таһалгаряагүйгөөр ажаллана. Энэ хугасаа соо тэрэнэй хэһэн хүдэлмэри ехэшье, һайшаалтайшье юм. Анастасия Ивановнагай өөрынгөө мэргэжэлдэ һургажа гаргаһан залуу үетэн тон олон.

Тэдэнэй олонхинь мэргэжэл ехэтэй мастернууд болоод, гансашье энэ артельдэ бэшэ, харин «Бурпромсоведэй» олзоборилгын бусад артельнүүдтэ ажаллана. Жэшээлхэдэ, тэрэнэй һургаһан Галина Бодрова, Надежда Старкова гэгшэд тус цехтэ хүдэлмэрилхэ зуураа, даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Сара Федорова 7 разрядай мастер болоод, залуушуулые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургажа эхилэнхэй. Мария Хромых «Победа» гэжэ олзоборилгын артельдэ гадар хубсаһа оёдог цехтэ 6 разрядай мастераар хүдэлмэрилнэ. Иимэ жэшээнүүдые харуулха болоо һаа олон.

—Һая ажалда ороод, зүү, иидхэ барижа гү, али оёлгын машинаар юумэ оёжо һуража байһан залуушуулда зохидоор хандажа, тэсэмгэйгээр тэдэниие ажалда һургаха гээшэ шухала юм. Ажалдаа голодоһо гаргахагүйн тула хэжэ байһан ажалыень саг үргэлжэ шалгажа, дутуу дундыень заажа үгэхэдэ ехэ удхашанартай. Мүн анха түрүүн өөрөө хайшан гэжэ һураһан тухайгаа хөөрэжэ байгаад, тэдэниие һургахада һайн байдаг,—гэжэ нүхэр Ламухина хөөрэнэ.

Оёдолшо Анастасия Ивановна 1939 онһоо хойшо VII разрядай мастер болонхой. Жэл бүри артелиин коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсодог, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абадаг заншалтай. Абаһан уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор уридшалан дүүргэдэг. Тэрэнэй үндэр бүтээсэтэй ажал артелиин, «Бурпромсоведэй» правлениин зүгһөө оло дахин һайшаагдан тэмдэглэгдээ. Жэл бүхэндэ мүнгэн шан абана. Артелиин, мүн «Бурпромсоведэй» Хүндэлэлэй досканuудта ходо бэшэгдэдэг. Гадна, үнгэрэгшэ жэлдэ «Бурпромсоведэй» хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдээ. Артельдэ хүдэлмэрилжэ эхилһэнһээ хойшо түлөөһэгүй путёвкоор 2 дахин «Усолье», «Аршан» курортнуудта, мүн «Учитель» гэжэ амаралтын байшанда нэгэ дахин ошожо амарһан байна.

Мастер Ламухина табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула шармайн оролдоно.

Мүнөө 1957 оной үйлэдбэриин программаар ажаллана. Табадахи табанжэлэй эсэс болотор үшөө жэл хахадай гү, али 1958 оной даалгабариие дүүргэхэ гэһэн зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байна. Тиихэ зуураа, гансашье даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ бэшэ, харин һайн шанартай продукци үйлэдбэрилнэ, ехэхэн хэмжээнэй иидхэ алмана.

Мүнөө Анастасия Ивановна халаанайнгаа даалгабариие хододоо 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ эрхим мастер түрүү ажалаараа шалгаржа, артелиингээ коллективэй дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

Р. Жигжитов.

Хонидоо һайнаар харууһалхабди

Би хони харууһалжа эхилһээр 3 жэл болобоб. Миниин даажа байдаг отарада намтай хамта үшөө хоёр хүн ажаллалсана. Манай харууһалдаг 631 толгой нютагай үүлтэрэй хонид Поповское гэжэ нютагта байрладаг. Эдэнэймнай 490-иинь эхэ хонид юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ 490 эхэ хонидһоо 490 хурьгадые абаа һэмди. Гэбэшье, тэдэ хурьгадайнгаа 9-ыень үнгэрэгшэ хабартаа үхүүлһэн байнабди. Тэдэ хурьгад юундэ үхөөб гэхэдэ, эхэнүүдынь хабартаа тураад, һая гараһан хурьгадаа садхаадаггүй һэн. Тиигээд хурьгадынь муудажа гарзалһан байгаа.

Энэ ушар юу харуулнаб гэхэдэ, хонидые хабартаа орой түрүүлхэдэ муу байна. Тиимэһээ бидэнэр хонидоо үбэлдөө олоор хурьгалуулхые оролдонобди. Нёдондо үбэлдөө 140 хони хурьгалуулаа һэмди, энэ үбэлдөө январь, февраль һаранuудта 230 хонин хурьгалха байна.

Үнгэрэгшэ үбэлдөө манай харууһалдаг хонид ехээр тураагүй һэн. Яахадааб гэхэдэ, бидэнэр хонидоо һайнаар адуулдаг, үбһэ тэжээлээр дутаадаггүй байгаабди. Тэжээлэй балансаар үгтэһэн үбһэ, солоомо, зелёнко болон бусад тэжээлнүүдээ гамтайгаар нормолоод гаргашалдаг һэмди. Үбэлэй сагта полинууд дээрэ, саһа багатай, харда һайнтай газарнуудта хонидые бэлшээхэдэ үбһэ тэжээлдэ ехэ арьбан байдаг. Зунай сагта хонидые холуур ябуулжа бэлшээхэ хэрэгтэй. Үбэлдөө дүтын бэлшээридэ абаашадаг байнабди. Үбэлэй бэлшээриие зунай сагта, илангаяа хабартаа үтэгжүүлжэ, үндэр ургаса ургуулха хэрэгтэй.

Хонидые саг соонь һайнаар уһалжа байха гээшэ үбэлжэлгын үедэ ехэ удхашанартай. Зундаа бидэнэр хонидоо дүрбэ дахин, үбэлдөө 2 дахин уһалдагбди. Хурьгадынай бүлеэдхэгдэһэн, дабһалагдаһан уһа уужа байдаг. Манай колхоз набшаһата тэжээл жэл бүри яһала һайнаар бэлдэдэг юм. Хонидто набшаһата тэжээл үгэлсэжэ байхада ехэ дуратайгаар эдидэг байна. Мүн хонидто хужар эдюулхэдэ ехэ һайн.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхы отара лээрээ нютагай үүлтэрэй хонин бүриһөө 2,6 килограмм нооһо хайшалаа һэмди. Мүнөө жэлдэ нэгэ хониһоо 2,8 килограмм нооһо хайшалха уялгатайбди. Энэ уялгаяа заатагүй дүүргэхэбди.

Бутыд Цыренова, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонинной отарые даагша.

Вьетнамска арадай армиин верховно командованиин меморандум

Вьетнам тушаа Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэһэн асуудалнуудта хабаатай ДРВ-гэй правительствын мэдүүлгэ, вьетнамска арадай армиин верховно командованиин меморандум хоёрые Индо-Хитадай асуудалай талаар Женевскэ зүблөөн дээрэ түрүүлэгшэнэр байһан СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовто, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Идендэ Вьетнамай Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Фам Ван Донгын эльгээһэниинь мэдээжэ. ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Фам Ван Донг дурсагдаһан мэдүүлгэ ба меморандумай буулгабаринуудые Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан оронуудта эльгээгыт гэжэ Женевскэ зүблөөнэй хоёр түрүүлэгшэнэрые гуйһан байна.

Фам Ван Донгын гуйлтатай зохилдуулан, 1954 оной декабриин 28-да СССР-эй МИД эдэ документнүүдэй буулгабаринуудые Хитадай Арадай Республикын, Америкын Холбоото Штадуудай, Францин правительствонуудта эльгээгээ. Тиихэтээ хамта СССР-эй МИД Великобританиһаа СССР-тэ байгаа посольстводо энээн тухай мэдээсээд, Великобританиин МИД болбол Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаагүй Лаосой, Камбоджын ба Урда-Вьетнамай правительствонуудта дурсагдаһан документнүүдэй буулгабаринуудые эльгээхэ байха гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлээ.

Фам Ван Донгын мэдүүлгэ 1954 оной декабриин 10-да советскэ хэблэлдэ толилогдоо һэн.

Вьетнамай арадай армиин верховно командованиин меморандумай удхань тобшоор доро хэлэгдэнэ.

Нго Динь Дьем түрүүтэй Урда-Вьетнамай правительствын зүгһөө Женевскэ хэлсээнүүдтэ эсэргүү ябуулгануудай хэгдэжэ байхадань американска интервенционистска бүлэгэйхидэй хашалтаар французска союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командовани тэрээниисэнь далдална, тиин хэлсээнүүдые эбдэһэн бүхы ябуулганuудай түлөө харюусалгые даана гэжэ меморандум дотор тэмдэглэгдэнэ. Вьетнамда дайнай ябуулганuудые зогсоохо тухай хэлсээнэй 14-дэхи статьяе, Женевскэ зүблөөнэй түгэсхэлэй декларациин 8-дахи статьяе эбдэн, Нго Динь Дьемэй правительство Урда Вьетнамдахи эсэргүүсэлгын патриотическа дайнда хабаадагшадта, Вьетнамай Демократическа Республикын талые баригшадта эсэргүү терророй политика ябуулна. Дайнай зогсоогдоһонһоо хойшо хоёрхон һарын турша соо французска союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сугларалгын зонодо хэһээхэ, мүрдэхэ, арестовалха, алаха ушарнууд 709 дахин үзэгдэһэн, тэрээнэй эсэстэ 619 патриот алагдаһан, 2736—шархатаһан, 6112—түрмэдэ хаагдаһан байна.

Урда-вьетнамска засагаархидай террористическэ ябуулгануудай тодорхой баримтанууд меморандум дотор тоологдоод, Урда-Вьетнамай хүн зоной ажабайдал ба хогшол зөөридэ аюул тохёолдоод байна гэжэ заагдана. Французска союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сугларалгын зонодо хүнүүдэй эгээн жиирэй сүлөөнүүд усадхагдаһан байна. Сайгондохи дулдыданги бэшэ бүхы газетэнүүд хаагданхай. Һаяхан Урда-Вьетнамдахи засагаархид Сайгон—Шолоной район доторхи эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй гүйсэдхэхэ комитедэй долоон гэшүүдые арестовалха тухай приказ үгэһэн байна.

Вьетнамска арадай армиин верховно командовани хэһээлтэ мүрдэлгэдэ эсэргүүсэл мэдүүлэн, центральна холимол комиссидахи французска союзай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно командованиин түлөөлэгшэдтэ нэгэнтэ бэшэ хандаһан байна, гэбэшье, нүгөө талаһаа хайхарамжагүй байһан туладань хэлсээнэй дүүргэгдэхэ талаар хэрэг байдал багааршье һайжарнагүй гэжэ меморандум дотор тэмдэглэгдэнэ. Терророй энэ политикын шалтагааниинь юуб гэхэдэ, американска интервенционистска бүлэгөөрхид, французска сэрэгэй засагаархид ба Нго Динь Дьемэй правительство имагтал иимэ политика хадаа засагые Нго Динь Дьемэй гарта байлгаха, Вьетнамда бүгэдэнийтын һунгалта үнгэргэлгэдэ һаад хэхэ ябадалда туһалха, энэ политика хадаа эб найрамдал, бэеэ даанхай байдал, демократи ба нэгэдэл тээшэ өөрынгөө эрмэлзэлгые харуулха ябадалдань вьетнамска арадта һаад тойбо татаха байна гэжэ тоолоно.

Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэһэн эдэ ба бусад ябуулганууд хадаа Урда-Вьетнамые американска база болгожо, Зүүн-Урда Азида Холбоото Штадуудай дайнда бэлэдхэхэ политикын аша туһада тэрээниие хэрэглэхэ гэһэн Холбоото Штадуудай агрессивнэ түсэбэй хубинь болоно гэжэ меморандум дотор тэмдэглэгдэнэ. Эдэ ябуулганууд Хойто ба Урда Вьетнамай хоорондо, Вьетнам ба Франци хоёрой хоорондо таатай зохид харилсаа байгуулгада һаад тойбо татаха, Вьетнамые нэгэдүүлгэдэ һаалта хэхэ ябадалда зорюулагданхай байжа, Индо-Хитадта ба Зүүн-Урда Азида эб найрамдал бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан Женевскэ зүблөөнэй шиидхэбэринүүдтэ ехэхэн хохидол ушаруулна.

Женевскэ хэлсээнүүдые эбдэһэн эдэ ябуулганууд вьетнамска арадай дунда туйлай ехэ зэбүүрхэл түрүүлээ гэжэ меморандум дотор мэдээсэгдэнэ. Эб найрамдал, бэеэ даанхай байдал, нэгэдэл ба демократиин түлөө тэмсэжэ байгаа вьетнамска арад хэлбэришэгүй эршэ зоригтой байна.

Вьетнамай Демократическа Республикын арадай армиин верховно командовани Женевскэ хэлсээнүүдые удаа дараа эбдэһэн эдэ ябуулгануудые эрид буруушаагаад, Женевскэ хэлсээнүүдые бэелүүлхые баадхан эринэ.

(ТАСС).

Ho Ши Минэй шэнэ жэлэй амаршалга

ПЕКИН, январиин 2. (ТАСС). Ханойһоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин шэнэ жэлээр дашарамдуулан вьетнамска арадые амаршалха зуураа, шэнэ жэлдэ республикын үмэнэ табигдаад байһан зорилго тухай хэлээ.

«Эблэрэлгэ тухай хэлсээе бидэнэр тон нариинаар сахихаар эрид шиидэнги байнабди,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.—Эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые нариинаар сахихыень, арадай демократическа эрхэ сүлөөе хүндэлхыень, Урда Вьетнамай арад зондо эсэргүү хорото ябуулгануудтаа эсэс табихыень хойто зүгтэ байгаа манай эсэгэ оронойхидые урда зүг руу ябуулхые оролдохо ба баалаха ябадалаа болюулхыень нүгөө талынхидые бидэнэр мүн лэ уряалнабди».

Эблэрэлгэ тухай хэлсээе бэелүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри хэһэнэйнь түлөө хинан шалгаха уласхоорондын комиссида президент Хо Ши Мин баясхалан хүргэбэ.

Вьетнам хадаа таһархай байха ёһогүй юм, «ороной хойто ба урда хубиин хоорондо нягта барисаа байгуулха ёһотойбди» гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Бүгэдэнийтын сүлөөтэ һунгалта үнгэргэхэ ба орониие нэгэдүүлхэ ябадалые хүнгэдхэхын тулада эдэ зорилгонууд бэелүүлэгдэхэ ёһотой юм гэжэ Хо Ши Мин зааба. «Эб найрамдалые, нэгэдэмэл байлгые, бэеэ даанхай байдалые ба демократиие хүсэдэг хүнүүд болон бүлэгүүдтэй үнэн зүрхэнһөө нэгэдэхээр бидэнэр бэлэн байнабди.

Камбоджын ба Лаосой королевскэ правительствонуудтай, хани харилсаануудые байгуулхын тулада Хитадай ба Индиин премьернүүдэй, Хитадай ба Бирмын премьернүүдэй сугтаа хэһэн мэдүүлгэ соо заагдаһан табан принципүүдтэ бидэнэр түшэглэхэ байнабди. Зүүн Урда Азиин оронуудтай хани харилсаануудые бидэнэр бэхижүүлхэбди.

Тэгшэ эрхын, мүн бэе бэедээ ашагтай туһатай байлгын принциптэ үндэһэлэн, Францитай экономическа болон культурна барисаагаа һэргээхые бидэнэр хүсэхэ байнабди».

Ханой городто сэрэгэй парад, ажалшадай демонстраци болоо

ПЕКИН, январиин 2. (ТАСС). Ханойһоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын республикынгаа столицада бусажа ерэһэндэнь зорюулагдаһан сэрэгэй парад болон демонстраци январиин 1-дэ болоо. Президент Хо Ши Миниие, Вьетнамай ажалшадай партиин генеральна секретарь Труонг Шиниие, премьер-министрын орлогшо Фам Ван Донгые, Вьетнамска арадай армиин главна командалагша Во Нгуен Зиапые демонстрацида хабаадагшад халуунаар амаршалаа.

Демонстрацида 100 мянга гаран хүн хабаадалсаһан байна.

Польско Арадай Республикын сеймын, Чехословацка Арадай Республикын национальна суглаанай, ГДР-эй арадай палатын түлөөлэгшэдэй зүблөөн

ПРАГА, декабриин 31. (ТАСС). Польско Арадай Республикын сеймын, Чехословацка Арадай Республикын национальна суглаанай, Германска Демократическа Республикын арадай палатын түлөөлэгшэдэй зүблөөн мүнөөдэр Прагада дүүрэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар резолюци баталан абаа. «Баруун Европын зарим оронуудай парламентнуудта парижска хэлсээнүүдые ратификацилха тухай асуудалай харагдажа үзэгдэһэнтэй дашарамдуулагдан тохёолдоод байһан оршон байдалые зүбшэн хэлсэхын тула, эб найрамдалые хамгаалхаар, германска милитаризмые һэргээн бодхоолгодо эсэргүү тэмсэхээр бэлэн байһан өөрынгөө арадуудай дура хүсэлые мэдүүлхын тула» тэдэнэр суглarба гэжэ резолюци соонь хэлэгдэнэ.

Парижска хэлсээнүүд хадаа арадуудай дура хүсэлтэй ба ажабайдалай интересүүдтэй зүрилдэнэ. Тэдэ хэлсээнүүд мүнөө бии байгаа уласхоорондын договорнуудтай зүрилдэхэ зуураа, германска милитаризмын зүгһөө туйлай ехэ аюул тохёолдуулха байна. Арадууд эб найрамдалые эринэ, парижска хэлсээнүүдые эрид буруушаана, германска милитаризмые һэргээн бодхоолгодо, мүн сэрэгэй блогуудай политикада дураа гутана. Баруун Европын парламентнуудта болоһон тэмсэл хадаа шэнэ дайнай аюулые усадхахаар Европын арадуудай эрид шиидэнги байһаниие гэршэлжэ үгэнэ. Парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүү тэмсэл французска парламентда илангаяа үсэд шангаар болоо.

Өөрынгөө хорото дайсан болохо германска милитаризмда эсэргүү французска арадай эсэшэ сусашагүй тэмсэлые манай арадууд ехээр һайшаана. 1954 оной декабриин 30-да хашалта доро хэгдэһэн голосованиин дүнгөөр энэ тэмсэл дүүрэхэгүй байна гэжэ манай оронуудай арадууд этигэнхэй. Баруун Европын бусад оронуудай арадуудтал адли французска арад өөрынгөө дура хүсэлэй бэелүүлэгдэтэр баатарлиг тэмсэлээ болюулхагүй юм гэжэ манай арадууд этигэнэ.

Бэеэ даанхай ба эрхэ сүлөөгэй түлөө, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө Европын арадуудай агуу ехэ тэмсэлдэ Баруун Германиин арад зон туйлай ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Баруун Германида мүнөө тэмсэл ябуулжа байгаа немецкэ хүдэлмэришэд болон таряашад, немецкэ залуушуул, католигууд болон протестантнууд—бүхы немецкэ патриодууд болбол ремилитаризацида эсэргүүсэн Эхэ ороноо нэгэдүүлхын түлөө гансашье өөрынгөө арадай интересэй түлөө тэмсэнэ бэшэ, тэрэшэлэн бүхы арадуудай бэеэ даанхай байдалые ба эб найрамдалай нангин хэрэгые хамгаална.

Эб найрамдалда дуратай олон миллион хүн зон Европодохи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө өөрынгөө тэмсэлдэ Польшын, Чехословакиин, Германска Демократическа Республикын, мүн эб найрамдалда дуратай бусадшье арадуудай зүгһөө эдэбхитэй туһаламжа абаха байһандаа этигэг лэ.

Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдалые хангаха асуудалаар хэгдэһэн европейскэ оронуудай Московско зүблөөн хадаа германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ, Европодохи эб найрамдалые, мүн европейскэ бүхы арадуудай аюулгүй байдалые хангаха зүб зам заажа үгөө. Зарим нэгэ гүрэнүүдэй нүгөө гүрэнүүдтээ харша сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулхын орондо, европейскэ бүхы гүрэнүүдэй хабаадалгатайгаар, тэдэнэрэй нийтын ба гүрэнэй байгуулалтада хамаархангүйгөөр, аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха системые байгуулбал Европын арадуудай аюулгүй байдал хангагдаха байна.

Чехословакиин ба Польшын арадууд гитлеровскэ эзэмдэлгэдэ хамагһаа түрүүн ороһон юм.

Үһөөрэлгын вермахтын дахин бии болгогдожо байһан ушар Польско Арадай Республикада, Чехословацка Республикада, мүн Германска Демократическа Республикада сэхэ аюул тохёолдуулна. Тиимэһээ тэдэнэр өөрынгөө харилсан ажаллалгые саашадань бүхы талаарнь һайжаруулхаар, бэе бэедээ туһалхаар эрид шиидэнги байна. Хүсэн түгэлдэр Советскэ Союзтай, Хитадай Арадай Республикатай, Арадай Демократиин бусадшье оронуудтай, тэрэшэлэн эб найрамдалда дуратай бусад бүхы оронуудтай хани барисаагаа саашадаашье эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ юм. Эб найрамдалда дуратай бүхы оронуудтал адли манай гурбан орон шэнэ агрессиие бэелүүлгын зэбсэг болого германска милитаризмые һэргээн бодхоолгодонь хаиша хэрэгээр хандахагүй юм.

Хэрбээ парижска хэлсээнүүдэй ратификацилагдабал өөрынгөө бэеэ даанхай байдалые, өөрынгөө амгалан ажалые хамгаалхаар, өөрынгөө хилэ болон территориин ойроо хүртэшэгүй байхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абахаар манай арад эрид шиидэнги байна.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэнь өөрынгөө правительствонуудые манай ороной арадууд бүрин дэмжэхэ юм, гэжэ өөрынгөө арадуудай интересүүдые сахигшад байһан туладаа, бидэнэр, Польско Арадай Республикын сеймын, Чехословацка Республикын национальна суглаанай, Германска Демократическа Республикын арадай палатын түлөөлэгшэд мэдүүлнэбди.

Эб найрамдалай лагерь хэзээдэшье иимэ бата нэгэдэнги ба хүсэн түгэлдэр байгаагүй юм. Зол жаргалта замаар дабшажа ябаа сүлөөтэ арадуудые сухарюулха хүсэн байхагүй.

КНДР-тэ Хитадай зүгһөө туһаламжа үзүүлхэ тухай протоколдо гар табигдаба

ПЕКИН, декабриин 31. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, 1955 ондо Корейскэ Арадай Демократическа Республикада Хитадай Арадай Республикын үзүүлхэ туһаламжа тухай протоколдо Пекиндэ декабриин 31-дэ гар табигдаа.

Протоколой ёһоор КНР КНДР-тэ барилгын материалнуудые, транспортна түхеэрэлгэнүүдые, металлургическа промышленностиин продукциие, товарна вагонуудые, станогуудые, химическэ промышленностьда хэрэглэгдэхэ түүхэй эдые, текстильнэ түхеэрэлгэ, нүүрһэ, хлопчатобумажна зүйлнүүд болон саарһа үгэхэ юм.

Протоколдо гар табилга хадаа КНР-эй ба КНДР-эй правительствонуудай түлөөлэгшэдэй хоорондо хани ёһоной хэлсээ хэгдэһэнэй аша үрэ мүн болоһон байна.

КНР-эй правительствын үмэнэһөө гадаадын худалдаа наймаанай министрын орлогшо Кун Юань, КНДР-эй правительствын үмэнэһөө — худалдаа наймаанай министрын орлогшо Хван Тай Сун протоколдо гар табяа.

КНР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министерство, КНДР-эй худалдаа наймаанай министерство эд бараа андалдан абалсаха тухай протоколдо декабриин 31-дэ мүн лэ гар табяа. Хитад Корейдэ булад, прокат болон хлопчатобумажна ээрэдэһые үгэхэ, Корея Хитадые электроэнергеэр, минералнууд болон бусад эд бараагаар хангаха юм гэжэ тэрэ протокол соонь хараалагдана.

Чанкайшистнуудай гээлтэ хоролто тухайда Синьхуа агентство иигэжэ бэшэнэ

ПЕКИН, январиин 1. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, КНР-эй арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд, даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, 1954 оной январиин 1-һээ декабриин 20 хүрэтэр Зүүн Хитадай райондо чанкайшистска 39 самолёт унагаагдаа. Чанкайшистнуудай 92 самолёдынь гэмтээгдэһэн, нэгэ лётчигынь өөрынгөө самолёдоор КНР-тэ нисэжэ ерэһэн байна.

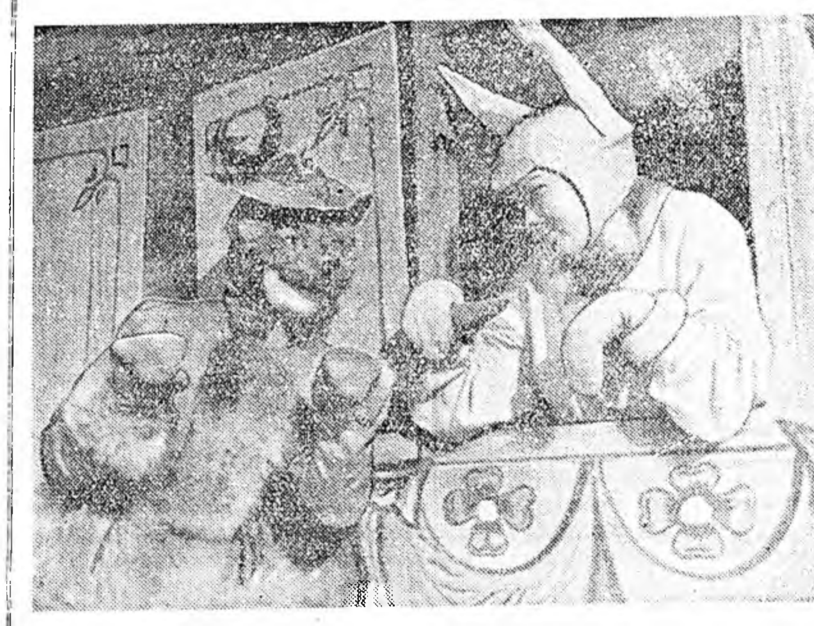
Тэрээнһээ гадна арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд мүн энэ үе соо бүхы дээрээ сэрэгэй 33 суднануудые шэнгээһэн ба гэмтээһэн, чанкайшистнуудай артиллерийскэ 12 позицинуудые үгы хэһэн байна. Артиллерийскэ 15 буу, понтонно нэгэ пристань, һомо хэрэгсэлэй болон горючиин 6 склад, командна 4 пункт үгы хэгдээ.

Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд 21 судна, 420 буу, олон тоото пулемёдууд болон винтовконуудые, 26 мянга гаран патронууд болон снарядуудые, 14 радиоустановконуудые абаа.

Энэ үе соо чанкайшистска сэрэгэй 376 солдадууд болон офицернүүд алуулһан ба шархатаһан, 2646 хүн плендэ абтаһан, 123 хүн арадай-сүлөөлэлгын армиин тала руу ороһон байна.

Дээрэ дурсагдаһан үе соо Чжэцзян провинциин эрье шадар Тоумыньшань, Тяньоу, Цзянэроу гэжэ аралнууд сүлөөлэгдөө.

„Дээрэлхүү шандаган“

Бурят-Монголой ород драматическа театрын коллектив һурагшадай шэнэ жэлэй каникулда зорюулан Сталинска шангай лауреат С. Михалковой «Дээрэлхүү шандаган» гэжэ зүжэг бэлдэбэ.

Дээрэлхүү шандаганай ролиие артистка М. Железнова, үнэгэнэй—Р. Красикова, шонын—Г. Мочков, үтэлһэн шандаганай—Г. Стефанеску, ангуушанай—Ф. Гаврилов гэгшэд наадана. Мүн энэ зүжэгтэ городой һургуулинуудай һурагшад Ира Грузинова, Илья, Владимир Кузинтан наадалсаха юм.

Театрын режиссер И. Петрухин энэ үльгэрые зүжэг болгон найруулһан, уранзурааша Л. Коваленко сценыень гоёоһон ба костюмуудайнь эскиз зураһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгэй сцена.

В. Шитиковэй фото текст.

СПОРТ

Коньгигаар мүрысөөн болобо

Үнгэрһэн амаралтын үдэр конькигаар мүрысөөн болоо.

Басагадай хоорондо болоһон 500 метрын урилдаанда В. Лазарева («Искра»)—нэгэдэхи, А. Рудь (65-дахи дунда һургуули) — хоёрдохи, Черняева («Динамо»)—гурбадахи һууринуудые эзэлээ. Хүбүүдэй хоорондо болоһон иимэ мүрысөөндэ Бердников — нэгэдэхи, Иванов — удаадахи ба Незнамов—гурбадахи һууринуудые (гурбуулан «Динамо») эзэлһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй хоорондо болоһон урилдаанда 500 метрые 1 минута 3,1 секундада гаталһан Н. Боброва («Локомотив») түрүүлһэн байха юм. Эрэшүүлэй хоорондо болоһон мүрысөөндэ хуушанай спортсмен, конькигаар бэрхээр ябадаг Михаил Заикин нэгэдэхи һуури эзэлээ.

1500 метрын урилдаанда басагадай дундаһаа мүн лэ В. Лазарева түрүүлээ. Тэрэ 3 минута 24,2 секундада 1500 метрые гаталһан байна. Хүбүүдэй хоорондо болоһон 3000 метрын мүрысөөндэ Бердников («Динамо») нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа 1500 метрые 3 минута 33,3 секундада гаталһан спортсменка Боброва («Локомотив») түрүүлһэн байха юм. 3000 метрые 5 минута, 45 секундада гаталһан ПВЗ-гэй «Локомотивай» спортсмен Артамонов нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Энэ оной үбэлэй спортивна сезониие нээлгын мүрысөөндэ басагадай дундаһаа Лазарева, хүбүүдэй дундаһаа Бердников, эхэнэрнүүдэй дундаһаа Боброва эрэшүүлэй дундаһаа Артамонов гэгшэд чемпионууд болобо.

Тус мүрысөөндэ ПВЗ-гэй эрэшүүлэй болон эхэнэрнүүдэй командануд командна түрүү һууриda гаража, кубок абаһан байна. «Медик» гэжэ һайндуранай спортивна обществын команда—хоёрдохи, динамынхид гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

* * *

Городой бэрхэ спортсменүүд конькигаар зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсахаяа Иркутск город мордоо.

А. Бобыкина.

Хамтын байрада эмхидхэгдэһэн уранһайханай самодеятельность

13-дахи хамтын байрада байдаг залуушуул-комсомолецуудай үүсхэлээр уранһайханай самодеятельностиин коллектив һаяхан бии болгогдоо. Тэндэнь дуунай ансамбль, драматическа кружок эмхидхэгдэнхэй.

Энэ уранһайханай самодеятельностиин коллектив мяха-консервын комбинадай клубые даагша нүхэр Белярскиин туһаламжаар һайн программа бэлдэжэ, ажалшадта концерт харуулжа захалаа. Концертынь программада арадай дуунууд, советскэ композиторнуудай дуунууд, зүжэгүүд, хатар танца болон уран уншалга оролсоно.

Уранһайханай самодеятельностиин коллективэй дуунай ансамбль «Фестивальная», «За горою у колодца» гэжэ дуунуудые һайнаар дуулаһан, драматическа коллектив В. Гусевай «Твоя песня» гэжэ зүжэг шадамараар харуулһан байна.

Шэнэ коллективэй олонхинь мяха-консервын комбинадай колбасна заводой хүдэлмэришэд болоно. Шэнэ жэлэй һайндэртэ тус коллектив мяха-консервын комбинадай клубта һайн программатай концерт харуулаа.

Н. Святогор.

Уншагшадай конференци

Советскэ залуушуул ном уншаха, уншаһан номойнгоо удхые гүнзэгыгөөр ойлгохо гэжэ ехэ оролдодог. Тиимэһээ библиотекэнүүд бүхэн уншагшадай конференци саг үргэлжэ үнгэргэжэ тэдэндэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Һаяхан Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй библиотекэ В. Кочетовой «Журбины» гэжэ номоор уншагшадай конференци үнгэргөө. Конференци дээрэ ород хэлэ ба литературын багша Н. В. Ерёмина В. Кочетовой ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай элидхэл хэлэһэн байна. Мүн студентнүүд И. Горбов, Е. Степанова, Л. Кравченко гэгшэд «Журбины» гэжэ романай геройнууд тушаа ехэ удха түгэлдэр элидхэлнүүдые хэлээ.

Элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэһэн студентнэр уншаһан ном ба энэ романай сюжедээр табигдаһан «Ехэ бүлэ» гэжэ кино тухай өөһэдынгөө һанамжануудые хэлээ.

Иигэжэ романиие уншагшад энээнһээ урда ойлгогдоогүй байгаа зарим зүйлнүүдые конференци дээрэ тодоруулжа, тус номой удхатай гүнзэгыгөөр танилсаһан байна.

Тиин ээлжээтэ конференциеэ «Советскэ хүнүүдэй элүүр энхэ байдалай түлөө» гэһэн темээр үнгэргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Н. Кузьмин.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Смелая разведка» (10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м. ба 14 ч. 30 м., «Дороги жизни» (16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Девочка в цирке», «Два жадных медвежонка» (10 ч. 30 м.), «По следам врага» (11 ч. 45 м., 13 ч. 30 м., 15 ч. 15 м., 17 ба 20 ч.), «Мститель из Эльдорадо» (22 ч.), «Вальс на льду», футбол «СССР—Венгрия (19 ч.).

Адрес редакции:-г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны. редакции: редактора — 23. заместителя редактора — 7-85. отв. секретаря — 3-23. партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов — 6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем — 11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00343. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 29